

Stavovi studenata Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu o prvom desetljeću članstva Hrvatske u Europskoj uniji

Antolković, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:860303>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Katarina Antolković

**Stavovi studenata Fakulteta
hrvatskih studija Sveučilišta
u Zagrebu o
prvom desetljeću članstva
Hrvatske u Europskoj uniji**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA KOMUNIKOLOGIJU

Katarina Antolković

**Stavovi studenata Fakulteta
hrvatskih studija Sveučilišta
u Zagrebu o
prvom desetljeću članstva
Hrvatske u Europskoj uniji**

DIPLOMSKI RAD

doc. dr. sc. Tanja Grmuša

Zagreb, 2024.

Sažetak

Diplomski rad fokusira se na istraživanje stavova studenata Hrvatskih studija prema Europskoj uniji (EU) u kontekstu proslave 10. obljetnice ulaska Hrvatske u EU. Glavni cilj istraživanja je razumjeti koliko su studenti pozitivno orijentirani prema članstvu Hrvatske u EU, te kako percipiraju utjecaj EU na različite aspekte života u zemlji, poput gospodarskog razvoja, europskog identiteta, suradnje s ostalim članicama, te sudjelovanja u kulturnim i obrazovnim programima. Istraživanje će analizirati stavove studenata o članstvu Hrvatske u EU kroz nekoliko ključnih aspekata. Prvo, bit će istražena percepcija gospodarskog razvoja kao rezultata članstva, uključujući utjecaj na tržište rada, investicije i opći ekonomski rast. Drugo, istražit će se europski identitet studenata, odnosno koliko se osjećaju dijelom šire europske zajednice. Treće, bit će razmotrena suradnja Hrvatske s ostalim članicama EU, s naglaskom na političku i kulturnu suradnju. Osim toga, rad će se baviti i percepcijom obrazovnih i kulturnih programa koje nudi EU, kao što su Erasmus+ i drugi programi za mlade. Poseban fokus bit će na ispitivanju pristupačnosti informacija o EU i percepciji potrebe za poboljšanjem edukacije studenata o programima koje EU nudi mladima. Korištenjem *online* ankete tijekom proljeća 2024., istraživanje će prikupiti kvantitativne podatke kako bi se dublje razumjela percepcija studenata o članstvu Hrvatske u EU. Cilj je identificirati ključna područja za unapređenje informiranosti i edukacije studenata o europskim temama te mogućnostima koje EU pruža mladima.

Ključne riječi: *EU, percepcija, članstvo, stavovi, studenti.*

Abstract

The Master's work focuses on research into the attitudes of Croatian students towards the European Union (EU) in the context of the celebration of Croatia's 10th anniversary of Croatia's accession to the EU. The main objective of the research is to understand the positive orientation of students towards Croatia's EU membership and how they perceive the EU's influence on different aspects of life in the country, such as economic development, European identity, cooperation with other members, and participation in cultural and educational programmes. The survey will analyse students' attitudes towards Croatia's EU membership across several key aspects. First, the perception of economic development as a result of membership will be explored, including the impact on the labour market, investment and overall economic growth. Secondly, the European identity of students will be explored, i.e. how much they feel part of the wider European community. Thirdly, Croatia's cooperation with other EU Member States will be considered, focusing on political and cultural cooperation. In addition, the work will also address the perception of educational and cultural programmes offered by the EU, such as Erasmus+ and other youth programmes. A particular focus will be on examining the accessibility of EU information and the perception of the need to improve students' education on the programmes the EU offers to young people. Using an online survey in spring 2024, the survey will collect quantitative data to better understand students' perceptions of Croatia's EU membership. The aim is to identify key areas for

improving students' awareness and education on European topics and the opportunities that the EU provides to young people.

Keywords: *EU, perception, membership, attitudes, students*

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Teorijski okvir Europske unije	2
2.1. Osnivanje i razvoj Europske Unije	2
2.2. Proširenje Europske unije	3
2.3. Institucije Europske unije	4
3. Hrvatska u Europskoj uniji.....	7
3.1. Odnos Republike Hrvatske i Europske Unije prije pristupanja Europskoj zajednici..	8
3.2. Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji.....	9
3.3. Utjecaj Europske unije na Hrvatsku	10
4. Programi za mlade	12
4.1. Programi Erasmus i Erasmus+	13
4.2. Europske snage solidarnosti.....	14
4.3. Garancija za mlade.....	15
4.4. Inicijativa DiscoverEU	16
4.5. Europski portal za mlade	17
5. Dosadašnja istraživanja.....	19
5.1. Utjecaj obrazovanja, informiranost i socioekonomski faktori.....	19
5.2. Sudjelovanje mladih u projektima Europske unije	20
6. Metodologija istraživanja	21
6.1. Ciljevi.....	21
6.2. Istraživačka pitanja.....	22
6.3. Metoda i uzorak	23
6.4. Interpretacija rezultata istraživanja	24
7. Zaključak	52
Literatura i izvori	54
Popis grafova.....	60

1. Uvod

Europska unija predstavlja kompleksan politički i ekonomski entitet s dubokim utjecajem na svoje članice, uključujući i Hrvatsku koja se pridružila Uniji 2013. godine. Stavovi mladih, posebice studenata, o članstvu u EU imaju značajan utjecaj na oblikovanje društva i politike. Ovaj diplomski rad usredotočit će se na istraživanje percepcije studenata Fakulteta hrvatskih studija o Europskoj uniji, s posebnim naglaskom na tri ključne dimenzije: pozitivan/negativan odnos prema članstvu, informiranost o programima EU-a za mlade te informiranosti studentata o Europskoj Uniji. EU predstavlja kompleksan politički i ekonomski entitet s dubokim utjecajem na svoje članice, uključujući i Hrvatsku.

Dosadašnja istraživanja o percepciji studenata o Europskoj uniji pružaju važan kontekst razumijevanje stavova i mišljenja mladih ljudi. Istraživanja provedena u sličnim kontekstima često su proučavala općenite stavove prema EU, ali mali broj ih se bavio stavovima studenata Fakulteta hrvatskih studija. Istraživanja provedena na europskoj razini ponajviše su se fokusirala na šire pitanje europskog identiteta, gospodarskog razvoja i suradnje među članicama. Što se tiče informiranosti, postoje studije koje su ispitivale razinu znanja mladih o institucijama i programima EU. Ovaj diplomski rad nastoji doprinijeti razumijevanju specifične perspektive studenata Fakulteta hrvatskih studija na Europsku uniju kroz sustavno istraživanje stavova, informiranosti i percepcije studenata u kontekstu njihovog članstva u EU.

2. Teorijski okvir Europske unije

Razmišljanje o ujedinjenju Europe nije novo i datira iz razdoblja Rimskog Carstva. Međutim, ideja modernog europskog ujedinjenja proizašla je iz potrebe za sprječavanjem budućih ratova nakon Drugog svjetskog rata. Postojali su politički i ekonomski motivi za stvaranje jedinstvene europske organizacije, pri čemu su politički motivi naglašavali potrebu za nadnacionalnom organizacijom radi eliminacije ratnih opasnosti, dok su ekonomski motivi uključivali integraciju tržišta radi poticanja ekonomske snage i konkurentnosti.

Ideja o ujedinjenju Europe potaknuta je govorom Winstona Churchilla 1946. godine, koji je zagovarao koncept "Sjedinjenih Država Europe". Razorena europska privreda i ideološka podijeljenost nakon rata doprinijeli su potrebi za zajedničkim naporima obnove i ujedinjenja. Američka pomoć kroz Marshallov plan uvjetovala je korisnike da se ujedine, što je rezultiralo osnivanjem Organizacije za europsku ekonomsku suradnju (OEEC) i inicijativom za stvaranje Savjeta Europe.

Suočavanje između Sjedinjenih Američkih Država i Sovjetskog Saveza također je utjecalo na europske integracijske procese, jer su Sjedinjene Američke Države išle na slabljenje Sovjetskog Saveza i suzbijanje komunizma, čime su poticale političku i ekonomsku integraciju u Europi radi zajedničkog suprotstavljanja komunističkom utjecaju.

Ukratko, ideja o europskom ujedinjenju proizašla je iz potrebe za osiguravanjem mira, sigurnosti i ekonomske stabilnosti nakon Drugog svjetskog rata, potaknuta razaranjem i ideološkim podjelama. Američka pomoć kroz Marshallov plan i podrška političkih lidera poput Churchilla ključni su bili u poticanju integracije i ostvarenju ideje o ujedinjenoj Europi. „Europska unija evoluirala je iz poslijeratnog mirovnog projekta u složen politički entitet koji utječe na globalno upravljanje“ (Warlouz, 2023: 15).

2.1. Osnivanje i razvoj Europske unije

Integracija europskih država službeno je započela 25. srpnja 1952. godine, kada je aktiviran ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik. (Brčić, 2002: 218) Ovaj korak smatrao se početkom procesa prema europskoj federaciji, iako je bilo drugačijih mišljenja treba li

ekonomska integracija prethoditi političkom ujedinjenju. Ova strategija, poznata kao funkcionalistička metoda, vjerovala je da će uspostava zajedničkih interesa i praktične solidarnosti između zemalja Europe rezultirati postupnim političkim povezivanjem, možda čak i stvaranjem saveznog ili konfederalnog jedinstva. Prema Lojiću (2018: 217), „stvaranjem Europske zajednice za ugljen i čelik osigurao bi se kontrolni mehanizam jer su ugljen i čelik veoma važni za razvoj moderne industrije, posebno imajući u vidu vojnu industriju.“

Do 1950. godine, inicijative za integraciju zapadnoeuropskih država nisu napravile uspjeh, unatoč osnivanju dviju regionalnih organizacija, Organizacije za europsku ekonomsku suradnju (OEEC) i Vijeća Europe, koje nisu uspjele ostvariti značajniji stupanj integracije (Obadić i Marelja, 2022: 392)

Glavna funkcija Organizacije za europsku ekonomsku suradnju (OEEC) bila je implementacija Marshallovog plana, koji je imao za cilj obnovu Zapadne Europe, kako bi se spriječilo daljnje jačanje nacionalizma i komunističkih stranaka uslijed teških društveno-gospodarskih prilika nakon rata. Sjedinjene Američke Države pokušavale su potaknuti uspostavu organizacije za ekonomsku integraciju zapadnoeuropskih zemalja, otpor vlada tih država doveo je do neuspjeha tih inicijativa (Obadić i Marelja, 2022: 375).

2.2. Proširenje Europske unije

Članstvo u Europskoj uniji „dostupno je svakoj europskoj državi koja zadovoljava demokratske, političke i gospodarske uvjete za pristupanje“ (Fontaineu, 2010: 14). Pridruživanje Europskoj uniji podrazumijeva prolazak kroz složen process. Kandidatske države moraju ispuniti određene uvjete i kriterije kako bi postale članice EU. „Od trenutka osnivanja Europske unije, brojne su zemlje postale članice ove nadnacionalne organizacije. Kroz različita proširenja, Europska unija je postala ključna institucija u europskoj regiji“ (Bazina Crnokić, 2018: 77).

Osnivači Europske unije uključuju Saveznu Republiku Njemačku, Francusku, Italiju, Nizozemsku, Belgiju i Luksemburg. Svi uvjeti za pristup novih članica definirani su u članku 49. Ugovora o Europskoj uniji. Nakon toga slijedi proces pregovora između EU-a i države kandidatkinje, tijekom kojeg se razmatraju različita pravna i politička poglavlja, uključujući teme

poput pravosuđa, tržišta rada i ljudskih prava. (Europska komisija, "Proširenje EU: Proces pristupanja", 2023.).

Nakon završetka pregovora, konačni sporazum odobrava Europsko vijeće i parlament svake države članice EU-a, nakon čega nova država postaje punopravna članica Europske unije (Europska komisija, "Proširenje EU: Proces pristupanja", 2023).

Značajan događaj u povijesti Europske unije bilo je proširenje 1973. godine, kada su se Europskoj ekonomskoj zajednici (EEZ) i Europskoj zajednici za atomsku energiju (Euratom) pridružile Danska, Irska i Ujedinjeno Kraljevstvo. Sljedeće proširenje uslijedilo je 1981. godine, kada je Grčka postala članicom, a zatim i 1986. godine, kada su Europskoj zajednici pristupile Španjolska i Portugal. Međutim, najveće proširenje dogodilo se 2004. godine, kada su se Europskoj uniji pridružile Češka, Estonija, Cipar, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija. Bugarska i Rumunjska postale su članice 2007. godine, dok je Hrvatska posljednja pristupila Uniji 2013. godine, čime je broj država članica dosegao 27. (Europska Komisija, 2023).

Proširenje Europske unije obuhvaća složen proces pristupanja novih članica putem pregovaračkog procesa, koji zahtijeva ispunjenje određenih kriterija i standarda EU, uključujući usklađivanje s pravnim normama, provedbu reformi i poštivanje demokratskih i ljudskih prava (Europska komisija, 2023). Nakon postizanja sporazuma o pristupanju, prijedlog se šalje Europskom vijeću na odobrenje i nakon ratifikacije od strane parlamenta svake članice, nova država postaje članica EU-a (Vijeće Europske unije, 2023). U nekim slučajevima, pristupanje može biti rezultat sporazuma između EU-a i kandidatske države, umjesto dugotrajnih pregovora (Ministarstvo pravosuđa, 2023). Prema Börzeli i Risseu (2007, str. 12), „Politika proširenja EU-a jedno je od najuspješnijih vanjskopolitičkih oruđa, promičući stabilnost i demokraciju u susjednim zemljama.“

2.3. Institucije Europske unije

Europska unija predstavlja zajednicu država članica koje su delegirale dio svog suvereniteta europskim institucijama radi donošenja odluka od zajedničkog interesa. U procesu donošenja ovih odluka sudjeluju tri temeljne institucije: Vijeće Europske unije, Europska komisija i Europski

parlament. Iako u EU postoje mnoga druga tijela, agencije ili odbori, za njezino funkcioniranje posebno su važni Europsko vijeće i Europski sud pravde. Ovih pet institucija čine temeljne institucije Europske unije. (Europska komisija, 2023)

„Vijeće Europske unije, zajedno s Europskim parlamentom“, ima ključnu ulogu u donošenju zakonodavstva EU-a. To ubrojava pravilnike i zakone te pripremu odluke i nenametljivih savjeta. Odluke se donose „običnom većinom, kvalificiranom većinom ili jednoglasno“, ovisno o specifičnom području i vrsti akta koji je predmet rasprave (Ministarstvo pravosuđa, 2023).

Institucionalni sustav Europske unije osmišljen je kako bi promicao njezine vrijednosti, zagovarao njezine ciljeve, služio interesima Unije, njezinih građana i država članica, te osiguravao dosljednost, učinkovitost i kontinuitet njezinih politika i aktivnosti (Abeceda prava Europske unije, 2023). Institucije Unije su: Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće, Europska komisija, Sud Europske unije, Europska središnja banka i Revizorski sud.

Europska komisija djeluje kao politički neovisno izvršno tijelo Europske unije, predstavljajući interese cijele Unije i čineći središnji dio njezine institucionalne strukture. Smještena u Bruxellesu, Komisija ima tri glavne zadaće: predlaganje zakonodavnih akata Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, provedbu politika Europske unije te osiguranje pravilne primjene europskog prava u državama članicama, u suradnji s Europskim sudom (Europska komisija, 2023).

Prije nego što su nove članice pristupile, Komisija je imala 20 članova, a taj se broj povećao na 25 u razdoblju od 2004. do 2009. godine. Članovi Komisije biraju se dogovorom država članica, a njihovu potvrdu daje Europski parlament, kojem su članovi odgovorni. Mandat svakog člana traje pet godina, a oni ne djeluju u ime svojih država članica niti zastupaju njihove interese. Svaki član preuzima odgovornost za određeno područje i upravlja specifičnom "ministarstvom" unutar Komisije, poznatom kao Opća uprava. Opće uprave zadužene su za pripremu, implementaciju i analizu politika Europske unije, pružajući stručnu podršku za donošenje odluka. Odluke unutar Komisije donose se jednostavnom većinom glasova. (Institut za razvoj i međunarodne odnose, 2023.)

Europski parlament djeluje kao predstavničko tijelo građana Europske unije, a njegova osnovna funkcija je sudjelovanje u zakonodavnom postupku koji uključuje Europsku komisiju, Vijeće Europske unije i sam Europski parlament. U svakodnevnom jeziku, Vijeće Europske unije i

Europsko vijeće često se jednostavno nazivaju "Vijećem". Važno je razlikovati Vijeće Europske unije i Europsko vijeće od Vijeća Europe, koje je međunarodna organizacija neovisna o Europskoj uniji. Vijeće Europe koje danas broji 46 članica, osnovano je 1949. godine od strane deset europskih zemalja, ima sjedište u Strassbourgu i fokusira se na promicanje demokracije, ljudskih prava i vladavine prava, kao i na očuvanje europskog kulturnog naslijeđa. (Europski parlament, 2023.; Institut za razvoj i međunarodne odnose, 2023)

Europski sud pravde ima jedinstvenu nadležnost za tumačenje osnivačkih ugovora Europske unije. Njegova funkcija uključuje rješavanje pravnih sporova između država članica, između Europske unije i njenih država članica, te između institucija EU i pojedinaca. Sud osigurava ujednačeno tumačenje i primjenu prava EU na cijelom teritoriju Unije, surađujući usko s nacionalnim sudovima“ (Abeceda prava Europske unije, 2023; Europski parlament, 2023). Sjedište Europskog suda pravde smješteno je u Luxembourg, a sastoji se od sudaca koje imenuje vlada svake države članice Europske unije. Svaki sudac ima mandat u trajanju od šest godina (Sud Europske Unije, 2023).

Sud pravde i Opći sud zajedno tvore Sud Europske Unije. Pravo Europske Unije ima prednost nad pravom država članica. U to je ono ustavne snage. Ako neka osoba ima potrebnu zatražiti pravnu zaštitu od Suda Europske Unije, može podnijeti taj zahtjev. Ovaj sud bavi se isključivo pravima vezanim za Europsku uniju (Ljudska prava, 2023). Sve ovo važno je za integritet Europske unije, ali i za građane EU koji potencijalno trebaju pomoć ako smatraju da su njihova EU prava narušena.

Najvažnije upute europske politike u područjima poput proširenja, proračuna i važnih reformi unutar Unije donosi Europsko Vijeće. Članovi Vijeća su čelnici država ili vlada zemalja članica EU-a te predsjednik Europske komisije. Ono predstavlja najmoćnije tijelo u procesu odlučivanja unutar Unije (InterMedia Projekt, 2023; Abeceda prava Europske unije, 2023). Proces odlučivanja u EU-u često je kompleksan, budući da zahtijeva postizanje konsenzusa među državama članicama, što može rezultirati dugotrajnim pregovorima (Kenealy, 2022: 78). Iako institucija ima puno, od esencijalne je važnost da međusobno mogu surađivati i obavljati svoje zadaće. One su temelj Europske unije i sadrže smjernice za skladno funkcioniranje država članica.

3. Hrvatska u Europskoj uniji

Hrvatska je postala članica Europske unije 1. srpnja 2013. godine, čime je stekla status 28. države članice. Ovaj događaj predstavljao je ključnu prekretnicu za zemlju, označavajući završetak dugotrajnog procesa pristupanja koji je započeo 2003. godine. „Pristupanje Europskoj uniji donosi brojne izazove, ali i prilike za Republiku Hrvatsku, posebno u području gospodarskog razvoja“ (Davorin, 2005, str. 180). Kao članica Europske unije, Hrvatska ima priliku iskoristiti brojne prednosti, uključujući sudjelovanje u jedinstvenom tržištu, poboljšane mogućnosti financiranja te povećan politički utjecaj unutar europske zajednice. „Ulaskom u Europsku uniju, Hrvatska je postala članica zajednice koja dijeli iste vrijednosti i ciljeve“ (Jović, 2012: 30).

Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji obogatilo je europski identitet raznolikošću, dok je Hrvatska istovremeno ostvarila brojne koristi. Hrvatski jezik sada ima status službenog jezika unije, a sve veći broj tradicionalnih hrvatskih proizvoda uživa zaštitu na europskom tržištu. Porast turističkog prometa doprinio je prepoznatljivosti hrvatske kulturne, povijesne i umjetničke baštine, kao i bioraznolikosti, na europskoj i globalnoj razini. Kao članica EU-a, Hrvatska ima veću vidljivost i sposobnost jačeg promicanja svojih ciljeva i interesa u raznim područjima. Među prednostima koje je Hrvatska stekla pristupanjem Europskoj uniji su gospodarski rast, jačanje institucija, poboljšanje javnih financija, povećane mogućnosti zapošljavanja, otvaranje europskog tržišta za hrvatske proizvode, pristup europskim fondovima, bolja zaštita potrošača i okoliša te mogućnost obrazovanja u drugim članicama EU-a.

Zemlje poput Hrvatske u velikoj mjeri ovise o trgovinskim odnosima s drugim državama, osobito s onima koje su gospodarski najrazvijenije. Uzevši u obzir snažnu orijentaciju prema uvozu i izvozu na europskom tržištu, Hrvatska mora uskladiti svoje poslovanje s tim zahtjevima. Taj proces sa sobom donosi brojne prednosti, ali i značajne troškove (Vlahinić-Dizdarević, 1997: 176).

Hrvatska se, nakon pristupanja Europskoj uniji, suočila s izazovima prilagodbe svojih zakona i propisa europskim standardima, što je često bio složen i zahtjevan proces. Također, zemlja je morala riješiti pitanja vezana uz uplate u proračun EU-a, izbjegličku krizu te zabrinutosti vezane uz demokratsko upravljanje i vladavinu prava (Europska komisija, 2023; Vlada Republike Hrvatske, 2020).

Hrvatska je doživjela značajnu transformaciju ulaskom u Europsku uniju, što je bitno utjecalo na njezino političko, gospodarsko i socijalno okruženje. Tijekom procesa pristupanja, zemlja se suočila s mnogim izazovima, ali je ostala posvećena svojoj europskoj perspektivi, nastavljajući raditi na daljnjoj integraciji i suradnji unutar EU-a. Ključni elementi za ostvarenje članstva bili su uspješna implementacija reformi i usklađivanje s europskim standardima, a Hrvatska je izrazila obvezu na kontinuirano unaprjeđenje svojih institucija i zakonodavstva (Ministarstvo pravosuđa, 2023; Abeceda prava Europske unije, 2023). „Proces pridruživanja EU-u bio je izazovan, ali je donio brojne prilike za razvoj zemlje“ (Jović, 2015: 45).

Važno je da se prilikom donošenja politika uzimaju u obzir interesi i stavovi mladih, kako bi se osiguralo da njihova mišljenja budu saslušana i cijenjena. Kada mladi vide da njihovi stavovi imaju značaj u procesu odlučivanja, veća je vjerojatnost da će se aktivno uključiti u političke aktivnosti i razne inicijative (Erasmus+ Vodič, 2023).

Oснаživanje sudjelovanja građana ključno je za očuvanje demokracije i aktivnog društva. Program Erasmus+ nudi brojne prilike za uključivanje mladih u demokratske procese, jačanje njihovog europskog identiteta i poticanje aktivnog građanstva. Inicijative poput dijaloga EU-a s mladima potiču mlade da se aktivno uključe u proces oblikovanja politika koje se odnose na njihove živote. (Erasmus+ Vodič, 2023). „Mladi predstavljaju jedan od onih segmenata europske populacije koje se ističe kao potencijalne dobitnike europskog integracijskog procesa, a čiji se stavovi, radi njihove (buduće) uloge u razvoju i stabilnosti ujedinjene Europe, prate s posebnom pozornošću“ (Ilišin, 2005: 16).

3.1. Odnos Republike Hrvatske i Europske unije prije pristupanja Europskoj zajednici

Prije nego što je Hrvatska postala članica Europske zajednice (EZ) i kasnije Europske unije (EU), njezin odnos s EU-om postupno se razvijao. Nakon stjecanja neovisnosti od Jugoslavije 1991. godine, Hrvatska je nastojala uspostaviti diplomatske veze s EU-om i izrazila je želju za bližom suradnjom. Europska unija je 1992. godine priznala hrvatsku neovisnost i započela diplomatske odnose. Godine 2000. Hrvatska je ispunila uvjete za sudjelovanje u procesu stabilizacije i pridruživanja EU-u, s ciljem postizanja političke stabilnosti, gospodarskog napretka i eventualnog članstva u EU.

Hrvatska je započela ključni proces integracije u Europsku uniju potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2001. godine, čime je počela usklađivati svoje zakonodavne okvire i institucije s europskim standardima. Ovaj sporazum označava važan korak prema europskim integracijama i postavljanju temelja za buduću suradnju s EU-om. (MROSP, 2023). Tijekom pretpristupnog razdoblja, Hrvatska je vodila opsežne pregovore s EU-om o političkim, gospodarskim i administrativnim kriterijima potrebnim za članstvo (Europska komisija, 2021). „Ujedinjenje Europe oduvijek je bilo politički i ekonomski proces otvoren svim europskim državama koje su spremne potpisati Ugovore i preuzeti cjelokupno zakonodavstvo EU-a“ (Fontaine, 2014: 8)

3.2. Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji

Hrvatska je prošla dugotrajan put prema članstvu u Europskoj uniji, koji je bio obilježen značajnim fazama i izazovima. „Službeni pregovori o pristupanju započeli su 2005. godine“, nakon što je Hrvatska 2003. godine podnijela zahtjev za članstvo (MPUDT, 2024). Proces pristupanja Hrvatske Europskoj uniji obuhvaćao je temeljitu procjenu sposobnosti zemlje da ispunji političke, ekonomske i pravne kriterije koje je EU postavio za članstvo. Europska unija igra ključnu ulogu u razvoju Republike Hrvatske (Rudolf i Vrdoljak, 2005: 173).

Tijekom cijelog pregovaračkog razdoblja, Hrvatska je provela opsežne reforme kako bi uskladila svoje zakonodavne okvire i institucije s normama i zahtjevima Europske unije. Ove promjene obuhvatile su razne sektore, uključujući pravosudni sustav, javnu administraciju, zaštitu ljudskih prava, vladavinu prava, kao i borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala (Ministarstvo pravosuđa, 2023). Zemlja je radila i na jačanju svog gospodarstva, poboljšanju upravljanja i jačanju administrativnih kapaciteta, što je bio ključan dio procesa pristupanja (Vlada Republike Hrvatske, 2020).

Pregovori o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji završeni su uspješno 30. lipnja 2011. godine, a Ugovor o pristupanju potpisan je 9. prosinca 2011. godine. (Vlada Republike Hrvatske, 2020). Nakon toga, Hrvatska je u siječnju 2012. održala referendum na kojem su njezini građani većinom glasovali za pristupanje EU-u. Tom je potvrdom Hrvatska službeno postala 28. država članica Europske unije 1. srpnja 2013. godine (Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, 2018).

Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji omogućilo je zemlji pristup strukturnim i kohezijskim fondovima, koji su od esencijalnog značaja za financiranje infrastrukturnih projekata, regionalnog razvoja i socioekonomskih programa (Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2022).

Kao dio Europske unije, Hrvatska sudjeluje u donošenju odluka na razini Unije, čime osigurava zaštitu i promicanje svojih ciljeva i interesa, a istovremeno doprinosi razvoju EU i usvajanju vrhunskih standarda (Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, 2018). Članstvo u jedinstvenom tržištu EU-a hrvatskim je poduzećima olakšalo trgovinske i ulagačke prilike, što je doprinijelo jačanju gospodarske stabilnosti i rasta (Hrvatska narodna banka, 2021). Politička suradnja s drugim državama članicama također je pojačana, što omogućuje zajedničko rješavanje izazova i promicanje zajedničkih vrijednosti. Pristupanje EU-u zahtijevalo je od Hrvatske nastavak provedbe reformi u različitim područjima, kako bi se uskladila s propisima i standardima Unije (Vlada Republike Hrvatske, 2013). Rješavanje socioekonomskih razlika i prilagodba politikama EU-a također su predstavljali izazove za Hrvatsku u prvim godinama članstva.

Unatoč izazovima, članstvo u EU-u donijelo je Hrvatskoj više prednosti nego nedostataka. Iskorištavanjem mogućnosti koje pruža članstvo, poput pristupa sredstvima, sudjelovanja u odlučivanju i pojačane suradnje, Hrvatska nastavlja jačati svoj položaj unutar Europske unije i doprinositi njezinoj daljnjoj integraciji.

Općenito, pristupanje Hrvatske EU-u predstavljalo je važnu prekretnicu u njezinoj povijesti, što je obilježilo njezinu potpunu integraciju u europsku zajednicu naroda i ukazalo na njezinu predanost europskim vrijednostima, demokraciji i blagostanju.

3.3. Utjecaj Europske unije na Hrvatsku

Europska unija ima snažan utjecaj na Hrvatsku u različitim aspektima njezina društva, gospodarstva i upravljanja od njezina pristupanja 2013. godine. Jedan od najznačajnijih učinaka nalazi se u području zakonodavstva i pravnih standarda. Hrvatska je morala uskladiti svoje zakone s uredbama i direktivama EU-a, što je rezultiralo reformama u područjima poput ljudskih prava, zaštiti okoliša, pravima potrošača i politici tržišnog natjecanja. Taj proces nije samo poboljšao

pravno usklađivanje, već je ojačao i vladavinu prava i neovisnost pravosuđa u zemlji (EBRD, 2023; Kenealy et al., 2022).

Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji (EU) donijelo je značajne gospodarske koristi, osobito kroz pristup strukturnim i kohezijskim fondovima. Ovi su fondovi ključni za financiranje infrastrukturnih projekata, regionalnog razvoja i socioekonomskih programa. „U razdoblju od 2014. do 2020. godine, Hrvatskoj je bilo na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova, od čega je 8,397 milijardi eura bilo namijenjeno ciljevima kohezijske politike“ (Europska komisija, 2020).

Osim financijske podrške, članstvo u jedinstvenom tržištu EU-a omogućilo je hrvatskim poduzećima lakši pristup trgovinskim i ulagačkim prilikama. To je doprinijelo jačanju gospodarske stabilnosti i rasta, a također je olakšalo integraciju Hrvatske u globalne lance vrijednosti (Hrvatska narodna banka, 2021).

U okviru kohezijske politike, Hrvatska je usmjerila sredstva na projekte koji promiču održivi razvoj, poboljšanje infrastrukture i poticanje inovacija, čime se dodatno potiče gospodarski rast i konkurentnost (Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2022).

S političkog aspekta, Europska unija odigrala je ključnu ulogu u jačanju demokratskih institucija i promicanju dobrih praksi upravljanja u Hrvatskoj. Redoviti mehanizmi praćenja, poput Mehanizma suradnje i provjere (CVM), uvedeni su kako bi se osigurao stalan napredak reformi u područjima pravosuđa, borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Nadalje, članstvom u EU-u ojačani su hrvatski međunarodni ugledni i diplomatski odnosi, te joj je osigurana platforma za aktivnije sudjelovanje u europskim i globalnim pitanjima. Sudjelovanje u postupcima donošenja odluka EU-a Hrvatskoj je omogućilo da se zalaže za svoje interese u pogledu pitanja od regionalne sigurnosti i migracija do okolišne održivosti i digitalnih inovacija.

4. Programi za mlade

Programi EU-a za mlade nude širok raspon koristi i prednosti usmjerenih na poticanje osobnog i profesionalnog razvoja, socijalne uključenosti i aktivnog građanstva. Ti programi pružaju mogućnosti za međunarodnu mobilnost, čime se mladima omogućuje studiranje, osposobljavanje, volontiranje i rad u različitim zemljama, čime se jača njihova kulturna svijest, jezične vještine i globalna perspektiva. Uključivanjem u te programe, mladi imaju priliku steći vrijedna životna iskustva, povećati svoje šanse za zapošljavanje i razviti važne vještine poput suradnje, rješavanja problema i vodstva. Statistike ukazuju na povećanje mobilnosti mladih unutar Europske unije, što pomaže u razvoju europske identitetske svijesti (Brčić, 2013: 15).

Programima EU-a promiče se i socijalna uključenost pružanjem prilika mladima u nepovoljnom položaju i marginaliziranim mladima, osiguravajući im pristup obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju. Time se pridonosi smanjenju nejednakosti i potiče uključivije društvo. Osim toga, tim se programima potiče građanski angažman i sudjelovanje u demokratskim procesima, osnažujući mlade da doprinesu svojim zajednicama i oblikuju budućnost Europe. Sudjelovanje u Erasmus programu može potaknuti osjećaj europskog identiteta među mladima, osobito kroz kontakt s drugim kulturama i nacionalnostima (Sigalas, 2010: 250).

U okviru raznih inicijativa mladi mogu pristupiti visokokvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju, steći praktično iskustvo u okviru naukovanja i stažiranja, te sudjelovati u volonterskim aktivnostima kojima se promiču solidarnost i razvoj zajednice. Usmjerenost EU-a na mlade osigurava da je sljedeća generacija dobro opremljena za suočavanje s budućim izazovima i pozitivan doprinos društvu.

Programi EU-a za mlade općenito su osmišljeni kako bi se stvorilo poticajno okruženje u kojem se potiče njihov rast, poboljšavaju njihove vještine i potiče aktivno sudjelovanje u izgradnji povezane, uključive i dinamične Europe. „Političko sudjelovanje mladih ključno je za budućnost demokracije u Europi, budući da oblikuje politike koje utječu na njihove živote“ (Deželan i Moxon, 2021: 8).

4.1. Programi Erasmus i Erasmus+

Erasmus i Erasmus+ programi sastavni su dio obrazovnih i kulturnih inicijativa Europske unije, osmišljeni su za poticanje međunarodne mobilnosti, poboljšanje obrazovanja i osposobljavanja, te poticanje sudjelovanja mladih i sporta. Cilj izvornog programa Erasmus, koji je pokrenut 1987. i nazvan po nizozemskom filozofu Desideriusu Erasmus, bio je promicati mobilnost studenata diljem Europe, omogućiti studentima da studiraju u inozemstvu, zarađuju akademske bodove koje priznaju njihove matične ustanove te poboljšati svoje jezične vještine i kulturno razumijevanje.

„Program Erasmus olakšava suradnju između sveučilišta i industrije, pružajući studentima priliku za stjecanje praktičnog iskustva i razvijanje vještina relevantnih za tržište rada” (Plewa et al., 2013:180).

Program je 2014. proširen i preimenovan u program Erasmus+, kojim je obuhvaćeno sedam prethodnih programa EU-a kako bi se stvorio sveobuhvatan okvir koji obuhvaća visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO), školsko obrazovanje, obrazovanje odraslih, aktivnosti mladih i sport. Programom Erasmus+ podupire se mobilnost studenata, osoblja i pripravnika, nudeći stažiranje i angažman u poduzećima u inozemstvu te olakšavajući razmjene mladih i mobilnost osoba koje rade s mladima. Potiče strateška partnerstva i suradnju između obrazovnih ustanova, poduzeća i organizacija u zajednici radi inovacija i razmjene najboljih praksi, te podupire reformu politika i izgradnju kapaciteta u partnerskim zemljama izvan Europe.

S povećanim proračunom Erasmus+ osigurava se uključiv pristup, s naglaskom na sudionike u nepovoljnom položaju i one s manje mogućnosti. Koristi programa uključuju akademski i profesionalni razvoj, osobni rast i promicanje europskog identiteta. Njime se potiču inovacije i modernizacija u obrazovanju, što ga čini jednom od najuspješnijih inicijativa EU-a, koristi milijunima sudionika, te jača suradnju i kulturnu svijest diljem kontinenta. Prema studiji koju su proveli Beine, Noël i Ragot, Erasmus+ je značajno pridonio internacionalizaciji institucija visokog obrazovanja diljem Europe (Beine, Noël i Ragot, 2014.).

Zahvaljujući svojem sveobuhvatnom pristupu Erasmus+ i dalje ima ključnu ulogu u oblikovanju budućnosti obrazovanja i osposobljavanja u Europi, podupirajući razvoja vještina i poticanju osjećaja europskog građanstva i uzajamnog razumijevanja. Program Erasmus+ nastoji poboljšati

vještine i zapošljivost te modernizirati sustave obrazovanja, osposobljavanja i rada s mladima. (Europska komisija: Erasmus+ Programme Guide, 2016: 9).

Erasmus i Erasmus+ zajednički su angažirali milijune sudionika od svog početka, olakšavajući studentske razmjene, stažiranje, prilike za volontiranje i aktivnosti profesionalnog razvoja diljem Europe i šire. Od pokretanja 1987. do *rebrandinga* u Erasmus+ 2014., u izvornom programu Erasmus sudjelovalo je više od 3 milijuna studenata, s godišnjim prosjekom od oko 250 000 razmjena. Od 2014. Erasmus+ nastavlja širiti svoj doseg, s više od 4 milijuna sudionika do 2020., uključujući studente, pripravnike, pripravnike, volontere, učitelje i radnike s mladima. Prema Programskom vodiču za Erasmus+, "Programski vodič za Erasmus+ sadrži bitne informacije o Erasmus+. „Organizacijama i građanima koji sudjeluju u programu pruža opsežan popis mogućnosti koje podržava program“ (Europska komisija: Erasmus+ Programme Guide, 2016: 11).

Erasmus+ program ima značajan utjecaj na obrazovanje i mobilnost unutar Europe, uključujući više od 2 milijuna studenata visokog obrazovanja, preko 1 milijun učenika i osoblja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te približno 300 000 članova osoblja uključenih u programe mobilnosti. S proračunom od približno 26,2 milijarde eura za razdoblje 2021. – 2027., Erasmus+ je spreman nastaviti promicati obrazovanje, osposobljavanje i kulturnu razmjenu, s ciljem stvaranja povezanije i kulturno osvještene europske zajednice (Europska komisija, 2021; Erasmus+ Program, 2021). Prema Teichleru (2014: 210), „Program Erasmus studentima pruža ne samo akademske mogućnosti, već i ključna osobna iskustva koja pridonose njihovom ukupnom razvoju i interkulturalnoj kompetenciji.”

4.2. Europske snage solidarnosti

Europske snage solidarnosti predstavljaju inicijativu koju je Europska unija pokrenula 2016. godine s ciljem promicanja volontiranja i solidarnosti među mladima širom Europe. Ova inicijativa nudi mladima u dobi od 18 do 30 godina priliku da sudjeluju u raznim aktivnostima solidarnosti koje se bave društvenim izazovima i doprinose razvoju zajednica. Cilj Europskih snaga solidarnosti je ojačati osjećaj solidarnosti među Europljanima i potaknuti društvenu uključenost. (Exploring the implementation of the European Solidarity Corps, 2023: 5).

Cilj programa je pružiti praktičnu podršku zajednicama kojima je to potrebno, a sudionici mogu volontirati pojedinačno ili u skupinama, bilo u svojoj matičnoj zemlji ili inozemstvu, u razdobljima od dva do dvanaest mjeseci. Ovaj program omogućuje mladima da se uključe u aktivnosti koje doprinose društvenoj koheziji i solidarnosti u različitim područjima, uključujući pomoć osobama u nepovoljnom položaju, zaštitu okoliša i humanitarnu pomoć (AMPEU, 2023; Europska komisija, 2023).

Inicijativa Europskih snaga solidarnosti omogućila je tisućama mladih ljudi da se uključe u projekte solidarnosti diljem Europe (The European Solidarity Corps during its first year, 2022, str. 12). Aktivnosti Europskih snaga solidarnosti obuhvaćaju različita područja, uključujući socijalnu uključenost, zaštitu okoliša, odgovor na katastrofe, zdravstvenu skrb, obrazovanje i kulturnu baštinu. Sudionici mogu sudjelovati u projektima kao što su potpora izbjeglicama i migrantima, pomoć zajednicama u nepovoljnom položaju, organiziranje kulturnih događanja, promicanje okolišne održivosti i pružanje pomoći tijekom izvanrednih situacija. Europske snage solidarnosti sudionicima pružaju priliku da razviju osobne i profesionalne vještine, steknu vrijedno radno iskustvo i prošire svoje vidike međukulturnom razmjenom (Europska komisija, 2021; AMPEU, 2023).

Program Europskih snaga solidarnosti pruža financijsku potporu, uključujući putne troškove, smještaj, hranu, osiguranje i malu naknadu, kako bi volontiranje bilo dostupno mladima različitog podrijetla. Ova inicijativa nastoji osnažiti mlade kako bi pozitivno utjecali na društvo, poticali solidarnost diljem Europe i ojačali vrijednosti demokracije, tolerancije i socijalne kohezije (Europske snage solidarnosti, 2022; AMPEU, 2023).

4.3. Garancija za mlade

Cilj Garancije za mlade, koju je Europska unija uspostavila 2013. godine, jest borba protiv nezaposlenosti među mladima osiguravanjem da svi pojedinci mlađi od 30 godina dobiju kvalitetne mogućnosti za zapošljavanje, nastavak obrazovanja, naukovanje ili stručno osposobljavanje unutar četiri mjeseca.

Ova inicijativa naglašava ranu intervenciju, prilagođenu potporu i partnerstva između javnih tijela, službi za zapošljavanje, obrazovnih ustanova i poslodavaca. Države članice odgovorne su za njegovu provedbu, uz potporu financijskih sredstava EU-a i tehničke pomoći (MROSP, 2023; Europska komisija, 2021). Ova inicijativa nudi pomoć mladima da se snađu i započnu karijeru. U periodu mladosti, kada je često teško pronaći posao ili se odlučiti za pravi smjer, od velike je važnosti imati podršku poput ove koju pruža Europska unija. Mladost je vrijeme kada formiramo svoje interese i identitet, što može biti izazovno. Mladi često osjećaju pritisak zbog straha da će donijeti pogrešnu odluku koja bi mogla utjecati na cijeli njihov život. Ova inicijativa pruža prijeko potrebnu podršku u tom ključnom razdoblju punom promjena i donošenja odluka.

4.4. Inicijativa DiscoverEU

„Inicijativa DiscoverEU, koju je 2018. pokrenula Europska unija, mladim Europljanima u dobi od 18 godina pruža besplatne putne propusnice za istraživanje Europe željeznicom, čime se promiče kulturna razmjena, međukulturni dijalog i europski identitet“ (MROSP, 2023). Ova inicijativa odlična je opcija za studente koji često nemaju velika primanja, a ovo im omogućuje da putuju povoljnije. Mnogi studenti nemaju dovoljno financijskih sredstava za putovanja, a povoljne opcije im omogućuju pristup obrazovnim i kulturnim iskustvima koja možda ne bi mogli priuštiti.

Uspješni kandidati dobivaju putne propusnice za određeno razdoblje, čime im se omogućuje planiranje vlastitih putovanja i posjet različitim odredištima EU-a. Inicijativa nudi potporu, smjernice i pristup aktivnostima kojima se promiču kulturna razmjena i okolišna održivost. DiscoverEU je inicijativa unutar programa Erasmus+ koja mladima omogućuje da istraže različitosti Europe, upoznaju njezinu kulturnu i povijesne aspekte, te se povežu s ljudima iz različitih dijelova kontinenta (DiscoverEU | European Youth Portal 2023: 2).

Prema najnovijim statističkim podacima, od pokretanja inicijative *DiscoverEU* 2018. godine, više od 120 000 mladih Europljana dobilo je besplatne putne propusnice za putovanje željeznicom diljem Europe (DiscoverEU | European Youth Portal, 2023). Ova inicijativa Europske unije pruža mladima u dobi od 18 godina priliku da istraže ljepote Europe, upoznaju njezino kulturno bogatstvo i povijest, te uspostave kontakte s osobama iz različitih dijelova kontinenta (Europska

komisija, 2021). Ova velika brojka pokazuje da su mladi itekako zainteresirani za putovanje, te da je ova inicijativa itekako uspješna.

Od pokretanja, *DiscoverEU* je privukao veliki interes mladih. U prva četiri kruga odabira, gotovo 350 tisuća mladih prijavilo se za oko 70 tisuća putnih propusnica (Europska komisija, 2021). Europska komisija predlaže uključivanje *DiscoverEU*-a u sljedeći program Erasmus+ za razdoblje 2021.-2027., čime bi se dodatnih 1,5 milijuna 18-godišnjaka moglo upoznati s Europom (MROSP, 2023). Prilika za putovanje svima, a posebno mladim osoba omogućuje da nauče kako se nositi s različitim mišljenjima, običajima i tradicijama, što ih čini uključivijima i otvorenijima prema drugim ljudima, bez obzira na njihove kulturne ili etničke pozadine. Putovanje im omogućuje da razviju snalažljivost i sposobnost prilagodbe u nepoznatim situacijama i okruženjima.

4.5. *Europski portal za mlade*

Europski portal za mlade služi kao jedinstvena internetska platforma koja mladima diljem Europe pruža sveobuhvatne informacije i resurse. Pokrenula ga je Europska komisija, a nudi širok raspon sadržaja povezanih s obrazovanjem, zapošljavanjem, mobilnošću, volontiranjem, sudjelovanjem i pravima (Europski portal za mlade, 2024). Portal dijeli osobne priče mladih i najnovije informacije iz područja volontiranja, obrazovanja, zapošljavanja, putovanja, kulture, zdravlja i aktivnog angažmana (AMPEU, 2023).

Cilj portala je pružiti mladima informacije o prilikama dostupnim unutar Europske unije i potaknuti njihovo aktivno sudjelovanje (Europski parlament, 2024). Kroz različite inicijative, portal omogućava mladima da postave pitanja i dobiju odgovore iz mreže Eurodesk, koja pokriva 35 zemalja (AMPEU, 2023).

Europski portal za mlade vrlo je cijenjen zbog višestrukih koristi. Prvo, služi kao opsežan repozitorij informacija koje obuhvaćaju različite aspekte ključne za živote mladih, uključujući obrazovanje, zapošljavanje, mobilnost, volontiranje, sudjelovanje i prava (AMPEU, 2023). Njezinim dizajnom prilagođenim korisnicima osigurava se dostupnost mladima različitog podrijetla i razina digitalne pismenosti, čime se olakšava jednostavna navigacija i učinkovit pristup resursima (Europski portal za mlade, 2024). Portal osnažuje mlade pojedince, te im pruža znanje i

alate potrebne za donošenje informiranih odluka i preuzimanje odgovornosti za njihovu budućnost. Osim toga, promicanjem aktivnog angažmana i sudjelovanja u građanskom životu portal potiče osjećaj društvene odgovornosti i građanstva među korisnicima. „Europski portal za mlade nudi raznovrsne resurse i mogućnosti za angažman mladih u europskim inicijativama, čime doprinosi njihovom osobnom i profesionalnom razvoju“ (Kovačević, 2020: 50).

Budući da djeluje kao poveznica, olakšava veze i suradnju među mladim Europljanima, te potiče međukulturno razumijevanje i solidarnost. Osim toga, zahvaljujući dinamičnom sadržaju, uključujući vijesti, događanja i priče o uspjehu, portal informira korisnike o najnovijim dostignućima i mogućnostima, što im omogućuje da budu informirani i uključeni u europske probleme povezane s mladima.

5. Dosadašnja istraživanja

Istraživanja pokazuju da mladi u Europskoj uniji većinom imaju pozitivan stav prema EU-u, iako se stavovi razlikuju među državama članicama. Eurobarometar je 2021. godine zabilježio da 57 % mladih u dobi od 15 do 24 godine gleda pozitivno na EU, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu (Vlada Republike Hrvatske, 2021). Međutim, percepcija mladih uvelike ovisi o informiranosti i uključenosti u europske teme.

Istraživanje Bagića i Šalinović (2006) na primjeru Hrvatske pokazuje da nedovoljna informiranost građana, uključujući mlade, o funkcioniranju EU-a utječe na formiranje stavova o članstvu. Autori zaključuju da je odluka o ulasku u EU mnogo složeniji fenomen od racionalne analize troškova i koristi, na koji utječe percepcija EU-a, stoga je ključno osigurati kvalitetno informiranje mladih o europskim temama. Percepcija mladih o Europskoj uniji (EU) predstavlja važan aspekt u analizi odnosa između mladih građana i europskih institucija. Prema istraživanju koje je provela Šebalj (2016), mladi u Hrvatskoj često imaju mješovite osjećaje prema EU-u, koji su oblikovani različitim faktorima, uključujući ekonomske prilike, obrazovne mogućnosti i političku stabilnost. Istraživanje pokazuje da su mladi, unatoč određenim skepticizmima, većinom svjesni koristi koje članstvo u EU-u može donijeti, poput pristupa fondovima i mogućnosti obrazovanja u inozemstvu (Šebalj, 2016).

5.1. Utjecaj obrazovanja, informiranost i socioekonomski faktori

Obrazovanje igra ključnu ulogu u oblikovanju percepcije mladih o EU-u. Istraživanje provedeno na uzorku studenata pokazuje da oni koji su sudjelovali u programima razmjene, kao što je Erasmus+, imaju pozitivniji stav prema EU-u (Bagić i Šalinović, 2006). Ovi programi omogućuju mladima da steknu međunarodno iskustvo i razviju europski identitet, što dodatno potiče njihovu aktivnu participaciju u europskim procesima.

Osim obrazovanja, socioekonomski faktori također značajno utječu na percepciju mladih. Prema istraživanju objavljenom u časopisu "Percepcija Europske unije u hrvatskoj javnosti", 54 % Hrvata smatra da građani EU-a nemaju direktan utjecaj na rad institucija EU-a, što može odražavati osjećaj isključenosti i nedostatak povjerenja u europske institucije (Hrvatska javnost, 2016: 351).

Ova percepcija može utjecati na aktivnost mladih u političkom životu i njihov interes za sudjelovanje u demokratskim procesima.

Prema istraživanju koje je provela Vuković (2019), mladi koji sudjeluju u programima poput Erasmus+ imaju pozitivniji stav prema EU-u. Ova iskustva im omogućuju stjecanje međunarodnih kontakata i razvijanje europskog identiteta, što dodatno potiče njihovu aktivnu participaciju u europskim procesima (Vuković, 2019). Socijalna uključenost i aktivno sudjelovanje u zajednici također su važni faktori. Istraživanje koje je provela Vlahović (2020) pokazuje da mladi koji su uključeni u volonterske aktivnosti i društvene inicijative imaju tendenciju razvijanja pozitivnijeg stava prema EU-u. Ova uključenost pomaže mladima da se osjećaju dijelom šire zajednice i potiče njihovu aktivnost u političkom životu (Vlahović, 2020).

5.2. Sudjelovanje mladih u projektima Europske unije

Prema članku "Mladi i Europska unija: percepcije i sudjelovanje" (Pavlović, 2015), mladi u Hrvatskoj pokazuju značajan interes za sudjelovanje u projektima EU-a, posebno u okviru programa kao što su Erasmus+ i Europski snage solidarnosti. Ovi programi omogućuju mladima stjecanje novih vještina, iskustava i međunarodnih kontakata, čime se povećava njihova zapošljivost i aktivno građanstvo. Članak "Uloga mladih u razvoju društva" (Babić, 2017) naglašava da EU značajno ulaže u obrazovne projekte i programe koji su usmjereni na mlade. Ova ulaganja uključuju financiranje različitih obrazovnih inicijativa, stručnih usavršavanja i projekata koji potiču inovacije i poduzetništvo među mladima. Takva ulaganja doprinose razvoju kompetencija koje su ključne za uspjeh na tržištu rada.

Istraživanje također ukazuje na to da su mladi koji su uključeni u EU projekte skloniji aktivnom sudjelovanju u društvenim i političkim procesima. Sudjelovanje u projektima ne samo da poboljšava njihove vještine, već ih i motivira da se angažiraju u lokalnim zajednicama i doprinosi razvoju demokracije (Pavlović, 2015; Babić, 2017).

6. Metodologija istraživanja

Istraživanje je provedeno putem *online* ankete dostupne tijekom proljeća 2024. godine. Kroz ovu anketu prikupili smo kvantitativne podatke kako bismo detaljno razumjeli percepciju studenata o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji te programima za mlade koje EU pruža. Korištenjem *online* platforme za ankete omogućili smo prikupljanje odgovora studenata na brz i učinkovit način, što je bilo ključno za dobivanje reprezentativnih rezultata.

Kvantitativni podaci, uključujući numeričke vrijednosti i statističke mjere, pružili su uvid u to kako su studenti percipirali europske integracije, koliko su bili informirani o različitim aspektima članstva u EU-u, te kakvi su bili njihovi stavovi i razmišljanja o prilikama i izazovima koje EU nudi. Anketna pitanja bila su koncipirana kako bi obuhvatila različite dimenzije percepcije, uključujući informiranost o europskim politikama, koristima od članstva u EU-u, te mogućnostima koje EU pruža mladima, kao što su obrazovne i profesionalne prilike.

Rezultati ankete analizirani su kako bi se identificirala ključna područja u kojima je postojala potreba za poboljšanjem informiranosti i razumijevanja među studentima. Ova analiza pomogla je u prepoznavanju specifičnih potreba za unapređenjem edukacije i komunikacije o europskim temama, te je pružila smjernice za razvoj ciljanih informativnih i edukativnih programa koji će omogućiti studentima bolje razumijevanje i korištenje prilika koje članstvo u EU pruža.

6.1. Ciljevi

Glavni cilj istraživanja je percepcija studenata Fakulteta hrvatskih studija o Europskoj uniji, a ima tri glavna cilja: analizirati stavove studenata prema članstvu Hrvatske u EU, procijeniti razinu informiranosti o programima EU za mlade te informiranosti mladih o Europskoj uniji općenito. Ovo istraživanje pridonijet će boljem razumijevanju kako mladi ljudi u Hrvatskoj percipiraju EU i identificirati područja gdje može biti potrebno unaprjeđenje informiranosti i edukacije studenata o europskim temama.

Ovo istraživanje imalo je za svrhu doprinijeti dubljem razumijevanju stavova mladih ljudi u Hrvatskoj prema Europskoj uniji te identificirati područja u kojima je potrebna bolja informiranost i edukacija o europskim temama. Rezultati su pružili vrijedne uvide u to kako studenti percipiraju

EU, što može pomoći u oblikovanju budućih informativnih i obrazovnih strategija koje će omogućiti studentima da bolje razumiju prednosti i izazove članstva u EU.

6.2. Istraživačka pitanja

Istraživačka pitanja usmjerena su na razumijevanje percepcije i informiranosti studenata Fakulteta hrvatskih studija o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji te o programima EU-a namijenjenim mladima.

Prvo istraživačko pitanje "Kako studenti Fakulteta hrvatskih studija percipiraju utjecaj članstva Hrvatske u Europskoj uniji na političku, ekonomsku i društvenu stabilnost?" usredotočuje se na percepciju studenata o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji, istražujući kako oni vide prednosti, izazove i opće stavove prema integraciji Hrvatske u EU. Ovo pitanje ima cilj otkriti koliko studenti razumiju i prihvaćaju utjecaj članstva u EU-u na politički, ekonomski i društveni život Republike Hrvatske. Također, pokazuje kako studenti doživljavaju način na koji mediji izvještavaju o EU i koliko im to pomaže u formiranju vlastitih stavova o članstvu.

Istraživačko pitanje "Koliko su mladi u Hrvatskoj informirani o europskim programima mobilnosti i kako percipiraju njihovu iskoristivost?" otkriva nekoliko ključnih aspekata vezanih uz stavove i znanje mladih o mogućnostima koje Europska unija nudi. Pitanje istražuje koliko su mladi upoznati s programima poput Erasmus+, Europskog korpusa solidarnosti, *DiscoverEU* i sličnim inicijativama EU-a koje potiču mobilnost mladih.

Treće istraživačko pitanje, "Kakva je informiranost studenata Fakulteta hrvatskih studija o Europskoj uniji i na koji način mediji u Hrvatskoj prenose informacije o EU-u?", ispituje razinu znanja i svijesti studenata o Europskoj uniji, kao i kvalitetu i način na koji mediji predstavljaju europske teme. Ovo pitanje analizira koliko su studenti upoznati s ključnim informacijama o EU, njenim institucijama, politikama i programima, te kako njihova percepcija informiranosti može utjecati na njihovo sudjelovanje u europskim inicijativama. Također, istražuje se i način na koji hrvatski mediji izvještavaju o EU, uključujući pristup i kvalitetu informacija koje se pružaju javnosti. Ova analiza može otkriti potencijalne praznine u informiranju koje mogu utjecati na stavove i angažman mladih prema europskim pitanjima, a također može pomoći u razumijevanju

kako se informacijski deficit o EU-u može prevladati kroz poboljšanje medijskog izvještavanja i obrazovnih programa.

Za prikupljanje podataka, istraživanje će koristiti metodu *online* ankete, koja će omogućiti prikupljanje kvantitativnih podataka o percepciji i informiranosti studenata. Anketa je provedena među studentima Fakulteta hrvatskih studija, a rezultati su analizirani kako bi se stekla cjelovita slika o njihovim stavovima i znanju o članstvu Hrvatske u EU i programima namijenjenim mladima.

6.3. Metoda i uzorak

U ovom istraživanju provedena je metoda anketnog ispitivanja. Anketa je postavljena putem Google obrasca i sastoji se od 30 pitanja zatvorenog tipa. Koristila se metoda Likertove ljestvice uz odabir mjere – ordinarne mjere. Korištenje Likertove ljestvice u istraživanjima o percepciji članstva Hrvatske u Europskoj uniji i europskim programima za mlade pruža precizne i detaljne uvide u stavove i mišljenja studenata. Ova ljestvica omogućuje ispitivanje različitih stupnjeva slaganja ili neslaganja s tvrdnjama, što pomaže u kvantificiranju nijansi stavova.

Jednostavnost i jasnoća ljestvice olakšavaju sudionicima da dosljedno izraze svoja mišljenja, dok se prikupljeni podaci lako podvrgavaju statističkoj analizi, što omogućava istraživačima da dobiju duboki uvid u kompleksne percepcije i bolje razumiju potrebe i stavove studenata. U anketi je sudjelovalo 50 ispitanika, studenata Fakulteta hrvatskih studija.

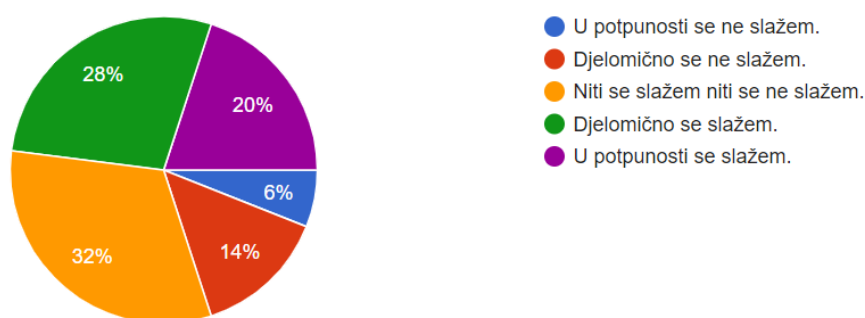
Istraživačka pitanja u anketi postavljena su s ciljem saznanja stavova studenata o članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji, stavovima o programima za mlade koje nudi EU, informiranosti o programima te drugim bitnim pitanjima.

Razumijevanje percepcije i informiranosti studenata o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji i programima za mlade ključno je za unaprjeđenje politika i inicijativa usmjerenih na mlade u Hrvatskoj. Kao buduća generacija građana i radne snage, stavovi i znanje studenata odražavaju šire trendove u društvu i pružaju vrijedne uvide onima koji kreiraju politike.

Istraživanje percepcije članstva u EU-u može otkriti prednosti i izazove integracije kako ih vide mladi, što može pomoći u boljem usmjeravanju komunikacijskih napora i obrazovnih programa.

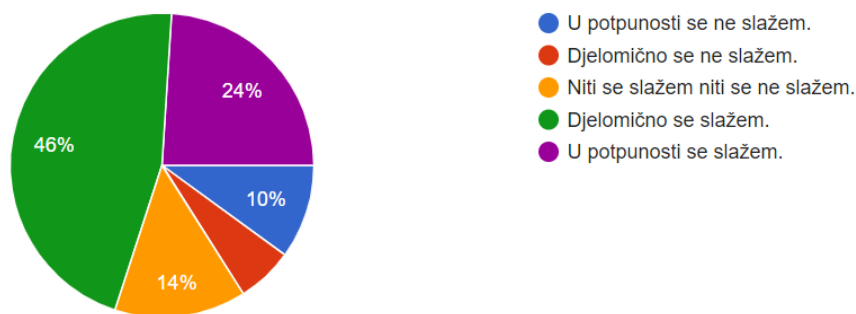
S druge strane, analiza informiranosti o programima EU-a namijenjenim mladima pomaže identificirati područja u kojima je potrebno poboljšati vidljivost i pristup ovim mogućnostima. Bolje razumijevanje potreba i interesa studenata omogućuje kreatorima politika da osmisle programe koji će privući i angažirati mlade.

6.4. Interpretacija rezultata istraživanja

Graf 1. *Ulazak Hrvatske u Europsku uniju osigurao je političku stabilnost i sigurnost.*
Izvor: autorski rad.

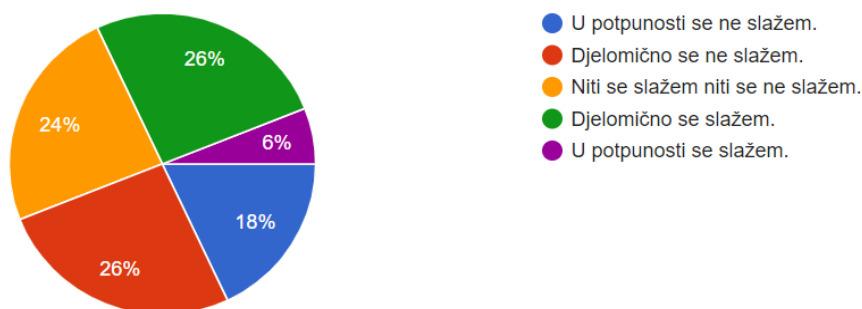
S obzirom na ponuđene odgovore, čak 48 % ispitanika se u potpunosti ili djelomično slaže s tvrdnjom. Zanimljiv je podatak da je najveći broj ispitanika nema točno određeno mišljenje, već su odabrali odgovor: niti se slažem niti se ne slažem; njih čak 32 %. Ova neutralnost može sugerirati potrebu za dodatnim istraživanjima i informacijama koje bi rasvijetlile kako članstvo u EU konkretno utječe na političku stabilnost i sigurnost. Ujedno, pružanje dodatnih analiza može pomoći u boljem razumijevanju i razjašnjavanju utjecaja članstva, omogućujući tako detaljniju i precizniju evaluaciju stvarnih benefita i izazova koje integracija u EU donosi.

Graf 2. *Ulaskom u Europsku uniju ostvaren je ekonomski napredak Hrvatske.*
Izvor: autorski rad.

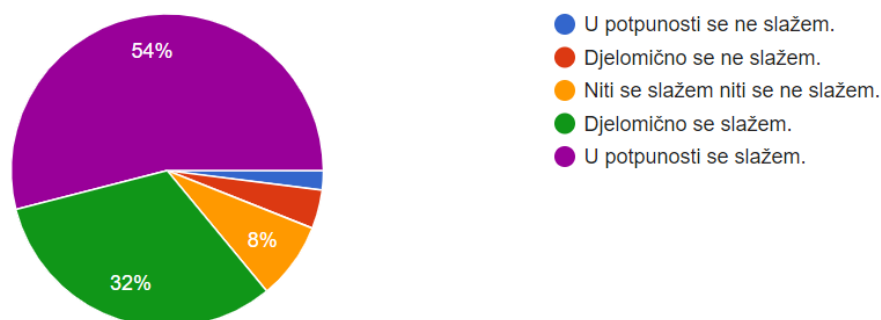
Na temelju odgovora, jasno je da većina sudionika vjeruje da je ulaskom Hrvatske u Europsku uniju postignut značajan ekonomski napredak. Čak 70 % ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti ili djelomično slaže s pitanjem. Ti odgovori sugeriraju da sudionici percipiraju članstvo u EU kao faktor koji je doprinio poboljšanju gospodarskih uvjeta u Hrvatskoj. Očigledno je da se mnogi slažu s ovom tvrdnjom, pokazujući podršku integraciji Hrvatske u europske institucije kao put prema ekonomskom razvoju. Međutim, postoje i neki odgovori koji izražavaju djelomično ili potpuno neslaganje s tvrdnjom, sugerirajući da postoji raznolikost mišljenja među sudionicima o stvarnom utjecaju članstva u EU na gospodarstvo Hrvatske.

Ovi različiti odgovori mogu proizaći iz različitih perspektiva, iskustava ili informiranosti sudionika o gospodarskim trendovima i politikama EU.

Graf 3. *Uvođenjem eura Hrvatska je osigurala monetarnu stabilnost i zaštitu u slučaju novih financijskih kriza.*
Izvor: autorski rad.

S obzirom na činjenicu da Hrvatska već koristi euro od 1. siječnja 2023., postavlja se pitanje kakav je bio stvarni utjecaj uvođenja eura na monetarnu stabilnost i zaštitu od financijskih kriza. Uvođenje eura moglo bi imati pozitivan učinak na olakšavanje poslovanja i trgovine, te na povećanje povjerenja investitora u stabilnost valute. S druge strane, postoji i pitanje pripremljenosti Hrvatske za uvođenje eura, uključujući aspekte poput usklađivanja s fiskalnim kriterijima i provođenja potrebnih reformi. Stoga, iako je prelazak na euro bio važan korak za Hrvatsku, dugoročni utjecaj na monetarnu stabilnost i otpornost na financijske krize treba pratiti i analizirati kako bi se razumjelo u kojoj je mjeri uvođenje eura ispunilo očekivanja i donijelo prednosti za hrvatsko gospodarstvo. Najveći broj ispitanika, čak 44 % odgovorilo je da se u potpunosti ili djelomično ne slaže s tvrdnjom da je uvođenjem eura Hrvatska osigurala monetarnu stabilnost i zaštitu u slučaju novih financijskih kriza.

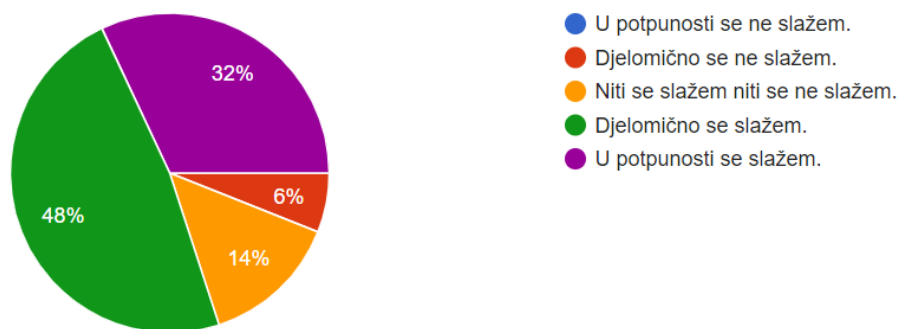
Graf 4. *Pridruživanjem europskom tržištu rada otvorene su prilike za pronalazak posla i izvan granica Hrvatske.*

Izvor: autorski rad.

Pridruživanjem europskom tržištu rada Hrvatska je postala dio jedinstvenog tržišta EU-a, što je otvorilo nove mogućnosti za zapošljavanje hrvatskih građana i njihovu mobilnost unutar Europske unije. Time su se stvorili uvjeti za lakši pristup radnim mjestima u drugim članicama EU-a, što je posebno važno za mlade ljude i visoko kvalificirane radnike. Uz to, pristup europskom tržištu rada omogućuje bolju povezanost s europskim gospodarstvom i mogućnost sudjelovanja u projektima i programima koji se financiraju sredstvima EU-a. To bi moglo dovesti do poboljšanja ekonomske situacije u zemlji kroz veći priljev financijskih sredstava i novih investicija. Međutim, unatoč ovim potencijalnim prednostima, neki sudionici možda izražavaju djelomično ili nikakvo slaganje s

tvrdnjom zbog mogućnosti negativnih utjecaja na nacionalno tržište rada, poput odlaska visoko kvalificiranih radnika ili konkurencije s radnicima iz drugih zemalja EU-a.

Čak 54 % ispitanika slaže se s tvrdnjom da je pridruživanje europskom tržištu rada otvorilo prilike za pronalazak posla i izvan granica Hrvatske. Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji omogućilo je slobodan pristup europskom tržištu rada, što znači da hrvatski radnici mogu tražiti zaposlenje u bilo kojoj zemlji članici EU-a bez potrebe za radnim dozvolama. Ova sloboda kretanja pruža veće mogućnosti za zapošljavanje i karijerni razvoj, budući da se širi broj dostupnih poslova i mogućnosti. Prije pristupanja Europskoj uniji, hrvatski radnici trebali su tražiti dozvole za rad u drugim zemljama EU-a. Radna dozvola može odužiti i otežati zapošljavanje zbog složenih administrativnih postupaka koji uključuju mnogo papirologije, dugotrajno čekanje na odobrenje i dodatne troškove. Osim toga, ograničenja i kvote za broj stranih radnika mogu otežati pristup tržištu rada, dok se zakonodavni okviri razlikuju među zemljama, što dodatno komplicira postupak za poslodavce i kandidate. Ove prepreke mogu usporiti proces zapošljavanja i povećati administrativni teret za obje strane. Prema Hrvatskom zavodu za statistiku u 2021. u Republiku Hrvatsku iz inozemstva se doselilo 35 912 osoba, a u inozemstvo su se odselile 40 424 osobe.

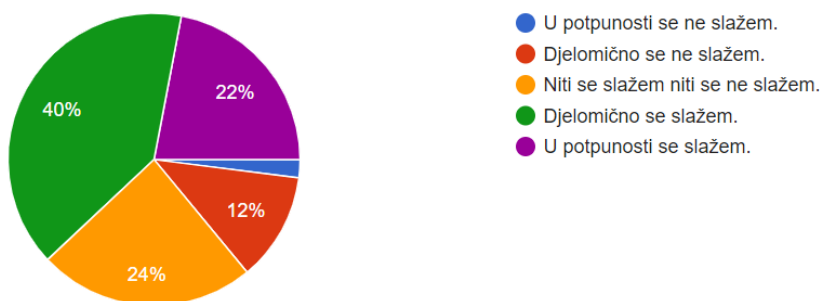

Graf 5. *Mogućnost korištenja EU fondova doprinijela je realizaciji brojnih projekata i razvoju lokalnih sredina.*
Izvor: autorski rad.

Mogućnost korištenja EU fondova ima značajan utjecaj na realizaciju raznih projekata i razvoj lokalnih sredina u Hrvatskoj. Kroz pristup različitim fondovima i programima financiranja Europske unije, mnogi projekti su provedeni diljem zemlje, što je doprinijelo poboljšanju infrastrukture, gospodarskom razvoju, zaštiti okoliša, socijalnoj uključenosti te obrazovanju i istraživanju. Financiranje iz EU fondova omogućilo je izgradnju i obnovu cesta, vodovodnih

sustava, javnih objekata, poticanje poduzetništva i inovacija te podršku ruralnom razvoju. Kroz takve projekte stvorena su nova radna mjesta, potaknut je turizam, te su unaprijeđene javne usluge i kvaliteta života u lokalnim zajednicama. Ipak, iako su koristi od korištenja EU fondova evidentne, neki se možda djelomično ne slažu s tvrdnjom zbog mogućih nedostataka u provedbi projekata, administrativnih poteškoća ili neujednačene raspodjele sredstava.

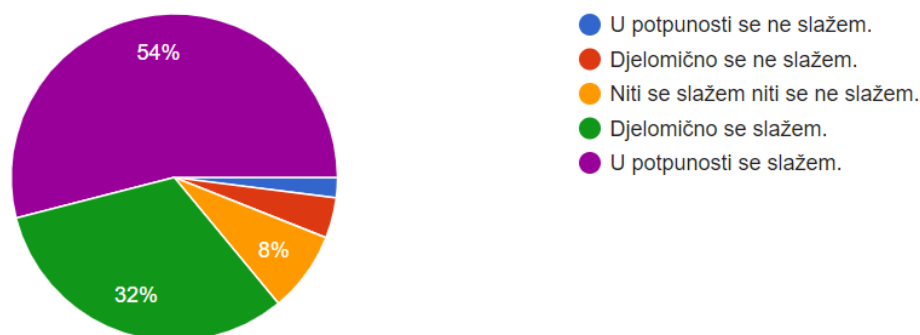
Čak 80 % ispitanika slaže se s tvrdnjom da je mogućnost korištenja EU fondova doprinijela realizaciji brojnih projekata i razvoju lokalnih sredina. Visok postotak ispitanika koji prepoznaje doprinos EU fondova lokalnom razvoju odražava njihovu važnost u unapređenju infrastrukture, poticanju inovacija i jačanju zajednica.

Graf 6. Biranjem hrvatskih predstavnika u Europski parlament osigurana je mogućnost izravnog sudjelovanja u donošenju odluka na europskoj razini.

Izvor: autorski rad.

Biranjem hrvatskih predstavnika u Europski parlament pruža se mogućnost izravnog sudjelovanja u donošenju odluka na europskoj razini. To omogućuje da interesi i perspektive Hrvatske budu predstavljeni i uzeti u obzir prilikom formiranja politika i zakonodavstva EU. Sudjelovanje hrvatskih zastupnika u radu Europskog parlamenta omogućuje im da aktivno sudjeluju u raspravama, predlažu amandmane, postavljaju pitanja i lobiraju za pitanja od važnosti za Hrvatsku i njezine građane. Zanimljivo je da se samo 1 % ispitanika u potpunosti ne slaže s tvrdnjom da biranjem hrvatskih predstavnika u Europski parlament osigurava mogućnost izravnog sudjelovanja u donošenju odluka na europskoj razini, dok se najveći postotak, čak 40 % djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Dolazimo do podataka gdje se čak 62 % ispitanika djelomično ili u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

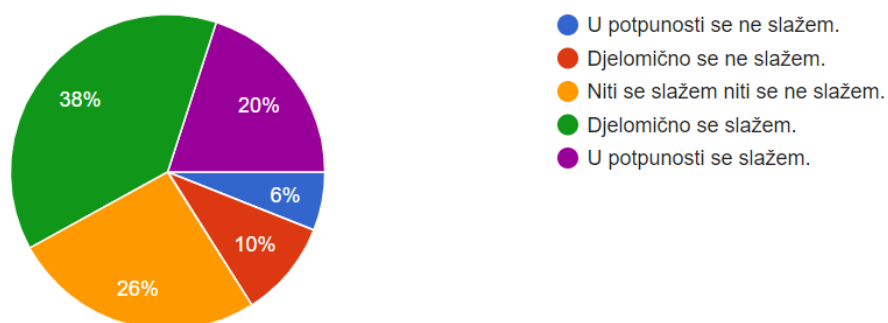

Graf 7. *Ulaskom u Schengenski prostor i otvaranjem granica osiguran je brži protok ljudi i usluga.*
Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete otkrivaju izraženu sklonost pozitivnim stavovima među sudionicima u vezi s članstvom Hrvatske u Europskoj uniji. Preko polovice ispitanika, 54 %, vjeruje da je ulazak Hrvatske u EU pridonio političkoj stabilnosti i sigurnosti, što ukazuje na percepciju EU-a kao ključnog faktora u očuvanju mira i stabilnosti u regiji. Ova percepcija može biti rezultat stabilizirajućih učinaka europskih integracija i suradnje među članicama, koji doprinose smanjenju političkih napetosti i jačanju sigurnosnih garancija. Nadalje, anketa pokazuje da većina ispitanika smatra kako je članstvo u EU pozitivno utjecalo na ekonomski napredak Hrvatske, što implicira da su EU fondovi, trgovinska otvorenost i druge europske politike imali značajan doprinos gospodarskom razvoju zemlje. S druge strane, samo 14 % ispitanika izražava neslaganje s tvrdnjom da je ulazak Hrvatske u Schengenski prostor i otvaranje granica osiguralo brži protok ljudi i usluga. Ovaj manji postotak neslaganja može odražavati osjećaj da, iako su prednosti

slobodnog kretanja evidentne, postoje još neki izazovi ili prepreke koje utječu na potpunu realizaciju tih koristi.

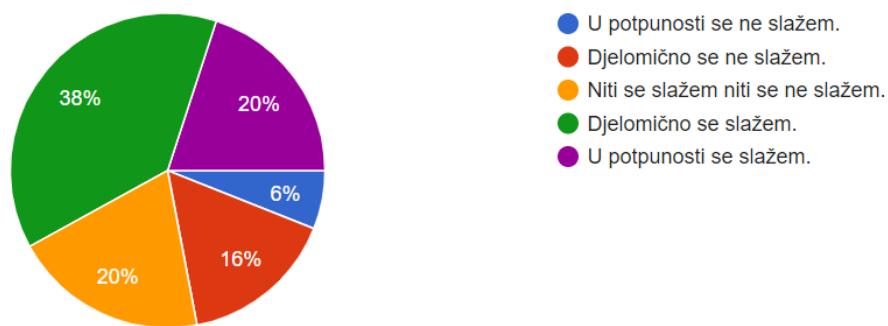
Ukupno, rezultati ankete ukazuju na široko priznanje pozitivnog utjecaja EU-a na političku stabilnost, sigurnost i ekonomski razvoj, dok se manji dio ispitanika suočava s određenim rezervama u vezi s brзом provedbom određenih aspekata europskih politika.

Graf 8. *Usvajanjem raznih uredbi i direktiva osiguran je uredniji i transparentniji način poslovanja.*
Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete pokazuju raznolike stavove sudionika u vezi s tvrdnjom da je usvajanjem raznih uredbi i direktiva osiguran uredniji i transparentniji način poslovanja. Većina sudionika (58 %) djelomično ili potpuno se slaže s tom tvrdnjom, što može značiti da smatraju da su pravila i propisi koje propisuje EU doprinijeli poboljšanju transparentnosti i regulacije u poslovanju.

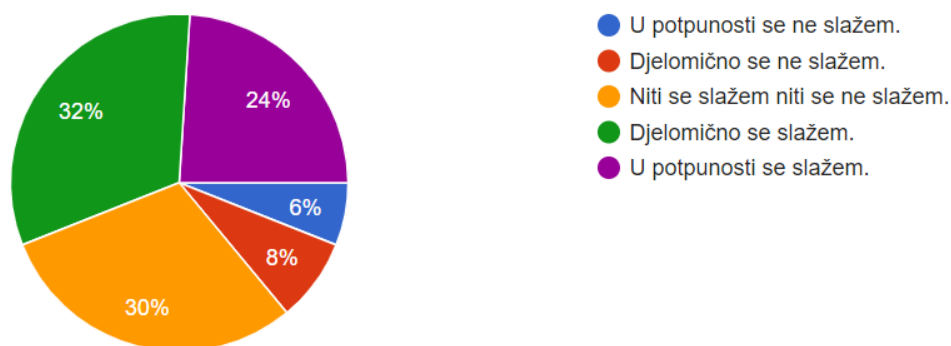
S druge strane, samo 16 % ispitanika djelomično se ili u potpunosti ne slaže s tvrdnjom. Također, postoji mogućnost da implementacija pravila nije uvijek dosljedna, što može smanjiti njihovu učinkovitost u praksi. Neki ispitanici mogu osjećati da su unatoč postojećim pravilima, problemi poput korupcije ili neefikasnosti u provedbi propisa i dalje prisutni, što umanjuje stvarnu transparentnost poslovanja. Ovi čimbenici mogu utjecati na percepciju učinkovitosti europskih propisa i njihovu stvarnu korist za poslovne subjekte.

Graf 9. *Pridruživanje europskom tržištu osiguralo je veću zaštitu potrošača i njihovih prava.*
Izvor: autorski rad.

Razina zaštite potrošača i njihovih prava u Europskoj uniji dodatno je naglašena činjenicom da potrošači imaju pravo na jasne informacije o proizvodima ili uslugama prije nego što obave kupnju. Ovo pravo, koje je prisutno u većini europskih zemalja, potvrđeno je i u rezultatima ankete, gdje je većina sudionika (oko 70%) izrazila barem djelomično ili potpuno suglasje s tvrdnjom da je pridruživanjem europskom tržištu osigurana veća zaštita potrošača i njihovih prava. Ovo može značiti da studenti Fakulteta hrvatskih studija prepoznaju važnost transparentnosti i prava na informacije u kontekstu svojih kupovina. Također, oko 60 % sudionika izrazilo je djelomično ili potpuno suglasje s tvrdnjom da su usvajanjem raznih uredbi i direktiva osigurani uređeniji i transparentniji načini poslovanja, što dodatno potvrđuje važnost regulacija EU-a u zaštiti interesa potrošača.

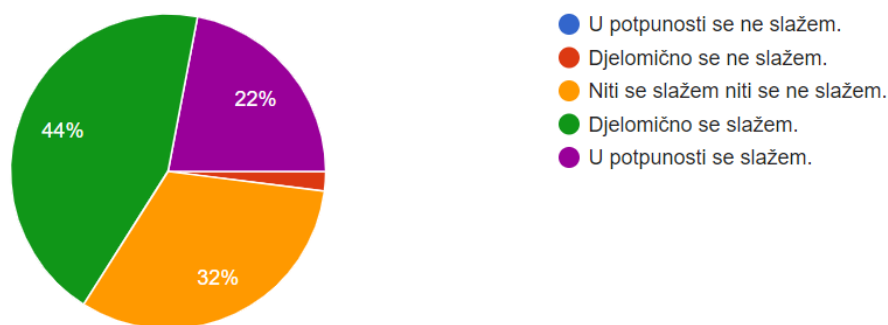
Osim što su potrošači u Europskoj uniji zaštićeni pravom na jasne informacije o proizvodima ili uslugama, EU je uvela i niz drugih mjera za jačanje potrošačkih prava i zaštite. Zakonodavni okvir uključuje regulacije koje osiguravaju visoke standarde sigurnosti proizvoda i omogućuju jednostavno ostvarivanje prava na povrat robe. Na primjer, direktiva o pravima potrošača osigurava da svi potrošači imaju pravo na informiranost o cijeni, sastojcima, uvjetima jamstva i mogućnostima povrata ili zamjene proizvoda. Dodatno, Europski centar potrošača pruža besplatne informacije i pomoć u slučajevima prekograničnih sporova, čime se poboljšava zaštita potrošača koji kupuju izvan svojih nacionalnih granica. Ove mjere imaju cilj osigurati da potrošači diljem EU-a uživaju visoke standarde zaštite, čime se doprinosi povjerenju u tržište i poticanju ekonomske aktivnosti u cijeloj Uniji.

Graf 10. *Imenovanjem hrvatskih članova u predsjedništvo Europske komisije Hrvatska je dobila potvrdu važne europske zemlje članice u Uniji.*
Izvor: autorski rad.

Imenovanje hrvatskih članova u predsjedništvo Europske komisije nije samo simbolički čin, već i praktični korak prema većem predstavljanju interesa Hrvatske u institucijama Europske unije. U skladu s rezultatima ankete, oko 60 % sudionika izrazilo je djelomično ili potpuno suglasje s tvrdnjom da je Hrvatska dobila potvrdu važne europske zemlje članice u Uniji imenovanjem svojih predstavnika u Europsku komisiju. To ukazuje na to da većina sudionika vidi ovaj korak kao važan za jačanje pozicije Hrvatske unutar EU-a. Samo 14 % ispitanika je izrazilo potpuno ili djelomično neslaganje s tvrdnjom.

Imenovanje hrvatskih članova u visoke pozicije unutar Europske komisije može doprinijeti i većoj vidljivosti Hrvatske u europskim političkim krugovima te olakšati proces zagovaranja nacionalnih interesa u različitim političkim i ekonomskim pitanjima. Ovo imenovanje također može osnažiti povjerenje hrvatskih građana u njihovu ulogu unutar Europske unije, što je važno za daljnju podršku europskim integracijama.

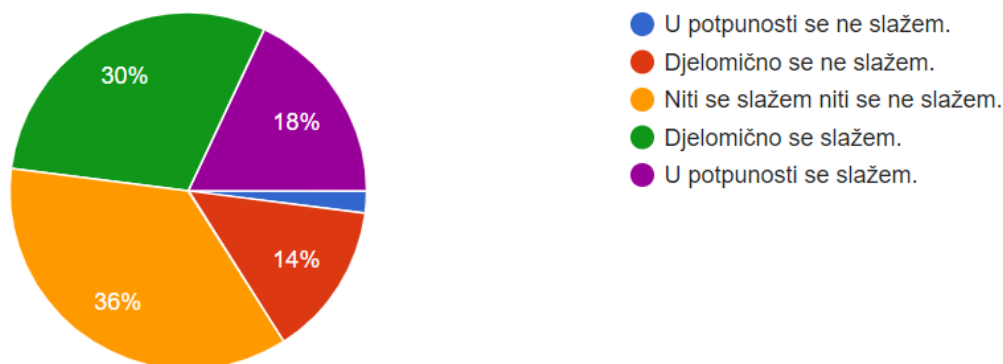
Graf 11. *Praćenje europskih tema u hrvatskim medijima je podzastupljeno u odnosu na nacionalna pitanja.*

Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete pokazuju da postoji visok stupanj suglasnosti s tvrdnjom da praćenje europskih tema u hrvatskim medijima podzastupljeno u odnosu na nacionalna pitanja. Većina sudionika, 66 %, izrazilo je djelomično ili potpuno suglasje s ovom tvrdnjom.

Ovo mišljenje može biti posljedica više čimbenika, uključujući prioritete medijskih kuća koje često daju prednost nacionalnim vijestima koje se percipiraju kao relevantnije za lokalnu publiku. Također, nedostatak razumijevanja ili interesa za europske teme među građanima može rezultirati manjim medijskim pokrivanjem tih tema.

Važno je naglasiti da je praćenje europskih tema ključno za informiranje građana o događajima i politikama koje utječu na njihovu svakodnevnicu, posebice s obzirom na članstvo Hrvatske u Europskoj uniji, stoga bi medijska pokrivenost europskih tema trebala biti proporcionalna njihovom značaju i utjecaju na nacionalnoj razini.

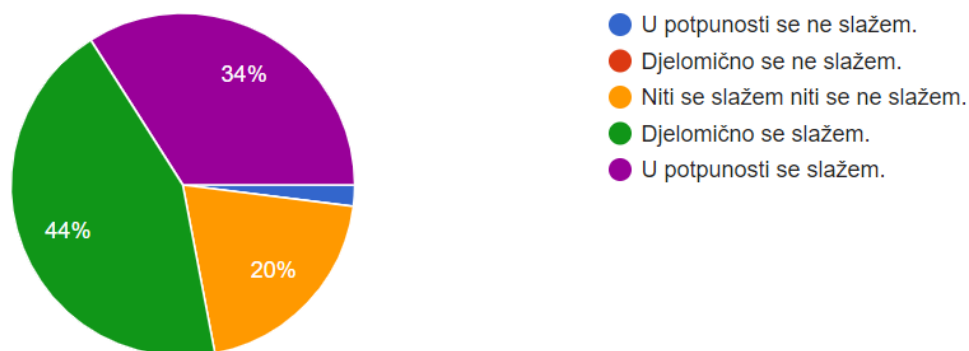
Graf 12. *Način prezentiranja europskih tema u hrvatskim medijima odvija se senzacionalistički u kontekstu.*

Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete pokazuju da postoji raznolikost mišljenja u vezi s načinom prezentiranja europskih tema u hrvatskim medijima. Gotovo polovica sudionika (48 %) potpuno se ili djelomično slaže s tvrdnjom da se europske teme u medijima prezentiraju senzacionalistički, posebno u kontekstu skandala i sukoba.

Ovakvo senzacionalističko prezentiranje europskih tema može rezultirati iskrivljenim percepcijama o Europskoj uniji i njenim institucijama. Umjesto objektivnog informiranja, naglasak na senzacionalističkim aspektima može potaknuti negativan stav prema EU-u ili čak poduprijeti euroskeptičnost.

Važno je da mediji pruže uravnoteženu i objektivnu sliku o europskim temama, uzimajući u obzir različite perspektive i činjenice, te pružajući kontekstualizaciju događaja i politika. Ovo bi omogućilo građanima da donose informirane odluke i razumiju kompleksnost europskih pitanja.

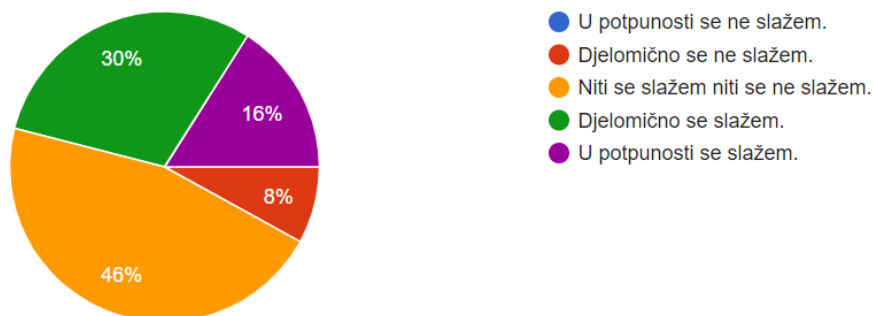

Graf 13. *U medijskim objavama vezanim za Europsku uniju dominiraju agencijske vijesti, a manje istraživački rad novinara.*
Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete ukazuju na raznolike stavove u vezi s dominacijom agencijskih vijesti u medijskim objavama vezanim za Europsku uniju te manjkom istraživačkog novinarstva. Više od polovice sudionika (77 %) u potpunosti se ili djelomično slaže s tvrdnjom da agencijske vijesti dominiraju u takvim objavama, dok se nešto manje sudionika (36 %) ne slaže s ovom tvrdnjom.

Ovakva situacija može imati posljedice na kvalitetu informiranja o europskim temama. Agencijske vijesti često pružaju brze i površne informacije, dok istraživačko novinarstvo može dublje analizirati teme, istražiti pozadinu događaja i pružiti kontekstualizaciju. Nedostatak istraživačkog novinarstva može rezultirati površnim razumijevanjem europskih pitanja, te propuštanjem važnih detalja i nužne kritičke perspektive, stoga bi bilo važno poticati razvoj istraživačkog novinarstava

kontekstu europskih tema kako bi se osigurala kvalitetnija i sveobuhvatnija medijska pokrivenost Europske unije.

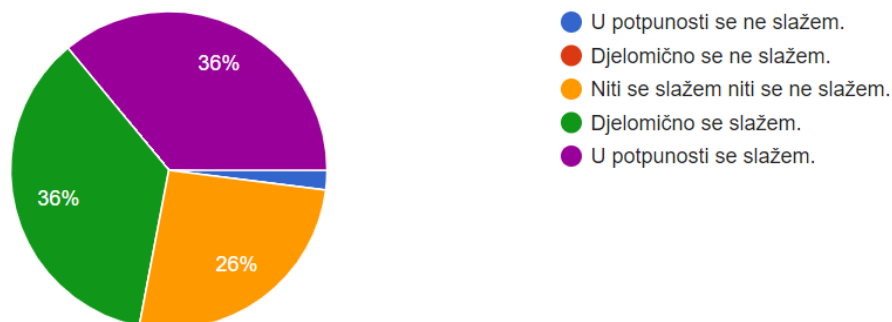
Graf 14. *Komunikacija europskih institucija, uključujući njihova predstavništva u Hrvatskoj je formalna i protokolarna (bez širega konteksta).*

Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete pokazuju različite stavove u vezi s komunikacijom europskih institucija, uključujući njihova predstavništva u Hrvatskoj. Gotovo polovica sudionika (46 %) djelomično ili u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je ta komunikacija formalna i protokolarna, bez šireg konteksta. S druge strane, zanimljivo je da isti broj ispitanika (46 %) nema jasno definirano mišljenje o ovom pitanju, te se odlučilo za odgovor: niti se slažem niti se ne slažem, koji je neutralni odgovor unutar Likertove ljestvice.

Ovakvi rezultati sugeriraju da postoji percepcija da je komunikacija europskih institucija formalna i protokolarna, ali da se neki sudionici možda ne slažu s tom percepcijom. To može ukazivati na potrebu za poboljšanjem načina komunikacije kako bi se osiguralo bolje razumijevanje i uključivanje javnosti u europske procese.

Povećanje transparentnosti, personalizacija komunikacije i jasnije povezivanje europskih inicijativa s lokalnim interesima i svakodnevnim životom građana mogli bi pomoći u prevladavanju osjećaja formalnosti i protokolarne udaljenosti. Također, može biti korisno angažirati se u dijalogu s građanima, pružajući im priliku da izraze svoje stavove i postavbe pitanja, što bi moglo unaprijediti razumijevanje europskih procesa i potaknuti veće uključivanje javnosti u europske aktivnosti i odluke.

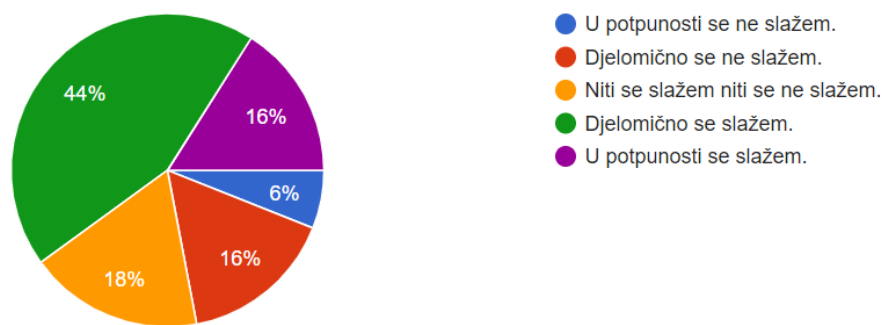
Graf 15. *Građani Hrvatske o europskim temama mogu više saznati na specijaliziranim portalima ili rubrikama posvećenima EU-u.*

Izvor: autorski rad.

Većina sudionika ankete, čak 80 % njih slaže s tvrdnjom da građani Hrvatske mogu više saznati o europskim temama putem specijaliziranih portala ili rubrika posvećenih Europskoj uniji. Ovo ukazuje na percipiranu važnost takvih izvora informacija o EU-u među građanima Hrvatske. Moguće je da sudionici vjeruju da ovi specijalizirani portali ili rubrike pružaju detaljnije i pouzdanije informacije o europskim temama u usporedbi s drugim medijskim izvorima.

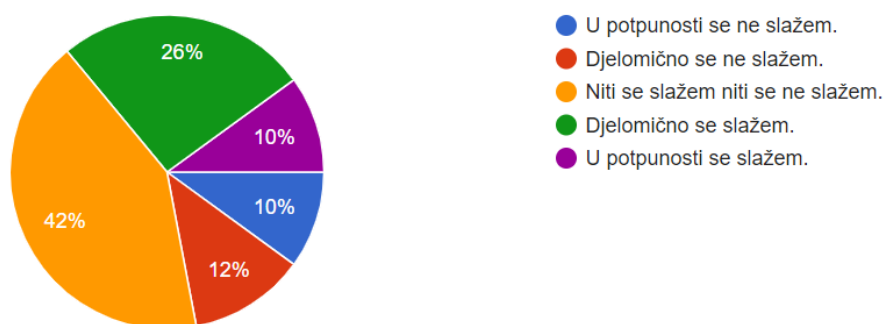
Specijalizirani portali ili rubrike posvećene Europskoj uniji mogu pružiti dublji uvid u europske teme, uključujući političke procese, zakonodavne inicijative, financijske informacije i ostale relevantne teme vezane uz EU. Ti portali često imaju novinare ili suradnike s posebnim znanjem o europskim pitanjima, što im omogućuje detaljnije izvještavanje i analizu. Također, mogu nuditi različite perspektive i stavove o europskim pitanjima, pružajući čitateljima sveobuhvatan pregled različitih gledišta. Osim toga, specijalizirani portali često prate događaje i trendove na razini Europske unije kontinuirano, što omogućuje građanima da budu informirani o najnovijim razvojjima u EU-u.

S obzirom na to da se samo 2 % ispitanika u potpunosti ne slaže s ovom tvrdnjom, moguće je da su ti ispitanici manje skloni vjerovati da specijalizirani izvori imaju značajnu prednost u informiranju o europskim temama, ili možda preferiraju druge oblike informacija. Međutim, opći konsenzus među većinom sudionika pokazuje da se specijalizirani portali i rubrike smatraju ključnim alatima za poboljšanje znanja o Europskoj uniji i za jačanje svijesti o njezinim politikama i utjecaju na svakodnevni život.

Graf 16. *Proces donošenja odluka u Europskoj uniji je transparentan i javno komuniciran.*
Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete pokazuju da postoji raznolikost u percepciji transparentnosti i javne komunikacije u procesu donošenja odluka u Europskoj uniji među ispitanicima. Najveći dio studenata djelomično se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je proces transparentan i javno komuniciran (60 %), dok se samo 22 % ispitanih studenata u potpunosti ili djelomično ne slaže s tvrdnjom. Transparentnost u procesu donošenja odluka u Europskoj uniji ključna je za jačanje demokracije, povjerenja građana i odgovornosti institucija. Veća transparentnost ne samo da jača povjerenje građana, već također doprinosi boljoj demokratskoj legitimaciji i učinkovitosti institucija EU-a.

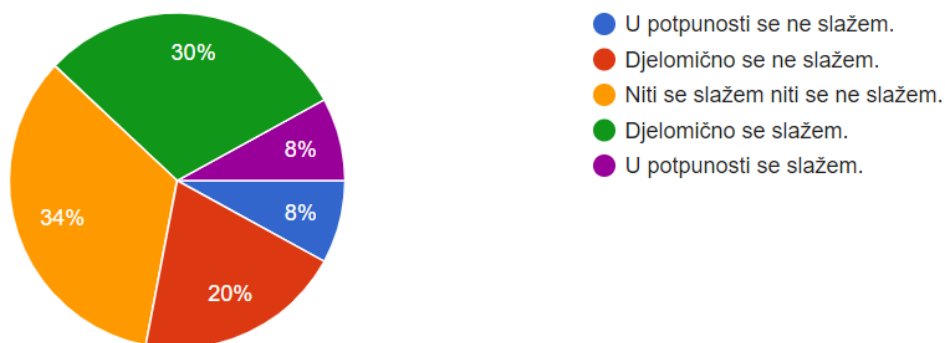

Graf 17. *Novinari koji prate europske teme specijalizirani su za praćenje navedene tematike.*
Izvor: autorski rad.

Rezultati ankete otkrivaju raznolike stavove studenata o specijalizaciji novinara za praćenje europskih tema, što ukazuje na različite perspektive i iskustva među studentima u vezi s medijskim

izvještavanjem o Europskoj uniji. Prema podacima, 36 % ispitanika vjeruje da novinari specijalizirani za europske teme igraju važnu ulogu u izvještavanju o pitanjima vezanim uz EU i da je takva specijalizacija prisutna u medijskom prostoru. Studenti prepoznaju značaj stručnjaka koji se fokusiraju na složene europske politike i odluke, te smatraju da njihovo znanje doprinosi kvalitetnijem informiranju javnosti o europskim pitanjima.

S druge strane, 22 % ispitanika izražava mišljenje da specijalizacija novinara za europske teme nije u potpunosti prisutna ili je nedovoljna. Ova skupina ispitanika može osjećati da medijski izvještaji o EU-u nisu dovoljno dubinski ili da se ne pokrivaju svi relevantni aspekti europskih politika. Moguće je da smatraju da novinari nemaju dovoljno specijaliziranih resursa ili da su europske teme zanemarene u usporedbi s nacionalnim ili lokalnim pitanjima.

Graf 18. *Informiranje o Europskoj uniji odvija se na jasan i detaljan način koji doprinosi dubljem razumijevanju teme i edukaciji građana o Europskoj uniji.*

Izvor: autorski rad.

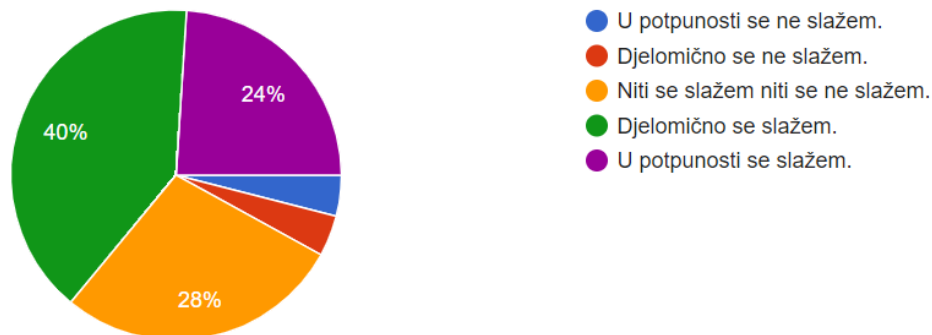
Informiranje o Europskoj uniji u Hrvatskoj ima ključnu ulogu s obzirom na članstvo zemlje u EU od 2013. godine. Obuhvaća širok spektar tema, uključujući zakonodavstvo EU, politike, proračune, inicijative i programe. Edukacija građana o EU važna je zbog razumijevanja njihovih prava, mogućnosti i odgovornosti unutar europskog okvira. Transparentnost i dostupnost informacija olakšavaju građanima sudjelovanje u europskom političkom procesu, što je temeljni princip demokracije.

Informiranje o EU također doprinosi jačanju europskog identiteta i osjećaja pripadnosti europskoj zajednici, što je posebno važno za zemlje kao što je Hrvatska, koja se integrirala u europski

politički, gospodarski i kulturni kontekst. Uz to, bolje informirani građani mogu bolje razumjeti koristi i izazove članstva u EU, te aktivno sudjelovati u oblikovanju politika i odluka na nacionalnoj i europskoj razini.

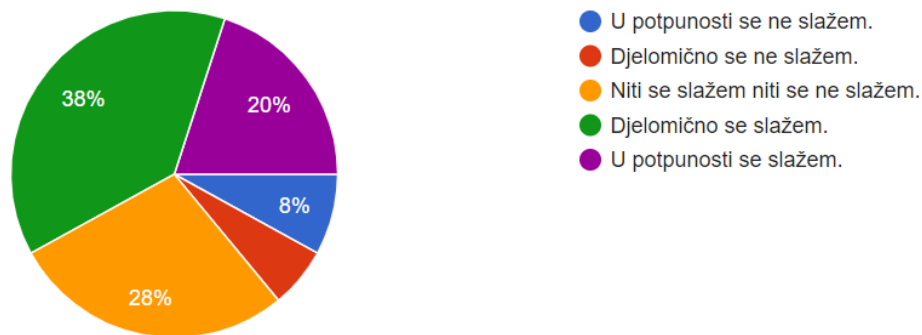
U kontekstu sve veće globalne povezanosti i složenih izazova s kojima se suočava suvremeni svijet, informiranje o EU omogućuje građanima Hrvatske da budu svjesni promjena i trendova u europskoj politici, tržištu rada, zaštiti okoliša, sigurnosti, migracijama i mnogim drugim područjima, stoga je važno osigurati sustavno i pravodobno informiranje kako bi se potaknula aktivna participacija građana u europskom projektu.

Među studentima postoji varijacija u mišljenjima o jasnoći i detaljnosti informiranja o Europskoj uniji, pri čemu se najmanje 15 % studenata ne slaže s tvrdnjom da je informiranje jasno i detaljno, dok se najvećih 25 % studenata potpuno slaže s tom tvrdnjom.

Graf 19. *Okviri vijesti uglavnom se fokusiraju na regulativne, europske sastanke, vodeće osobe i ulogu EU-a u međunarodnom okruženju.*
Izvor: autorski rad.

Rezultati pitanja ankete pokazuju da se većina ispitanika slaže s tvrdnjom da se okviri vijesti uglavnom fokusiraju na regulativne aspekte, europske sastanke, vodeće osobe i ulogu EU-a u međunarodnom okruženju, njih čak 64 %. Ovo sugerira da postoji općenita percepcija da su ovi aspekti često istaknuti u medijskim izvještajima o EU-u. Međutim, važno je napomenuti da postoji i manji broj ispitanika koji nisu u potpunosti suglasni s ovom tvrdnjom, točnije 14 %.

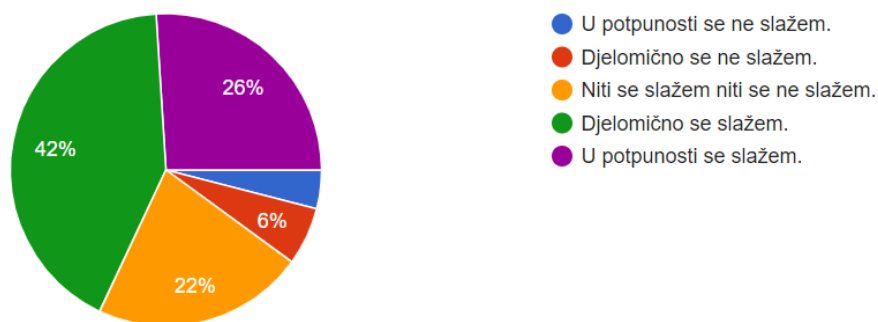

Graf 20. *Informiranje o europskim temama doprinosi osjećaju europskog identiteta kod građana Hrvatske.*

Izvor: autorski rad.

Rezultati pokazuju da postoji varijabilnost u stavovima ispitanika. Većina ispitanika djelomično ili potpuno se slaže s tvrdnjom da informiranje o europskim temama doprinosi osjećaju europskog identiteta kod građana Hrvatske (58 %). Samo 14 % ispitanika u potpunosti se ili djelomično ne slaže. Ta manja skupina može smatrati da drugi faktori, poput kulturnih, političkih ili ekonomskih aspekata, igraju važniju ulogu u oblikovanju identiteta ili jednostavno ne osjećaju snažnu povezanost s europskim identitetom unatoč dostupnosti informacija.

Ovo pitanje je važno jer istražuje percepciju studenata o važnosti informiranja o europskim temama za oblikovanje njihovog europskog identiteta. Razumijevanje stavova i osjećaja studenata prema EU-u ključno je za analizu njihove povezanosti s europskim projektom te za identifikaciju potreba za informiranjem i educiranjem javnosti o europskim pitanjima. Na temelju rezultata ovakvih anketa mogu se oblikovati politike informiranja, obrazovanja i komunikacije koje bolje odgovaraju potrebama studenata i doprinose jačanju europskog identiteta i svijesti o važnosti EU-a za Hrvatsku. Informiranje o europskim temama može biti posebno važno u kontekstu aktualnih događaja, poput migracija, klimatskih promjena, ekonomskih kriza ili pandemija. Ovi problemi često zahtijevaju zajednički pristup i suradnju među državama članicama EU-a, što može dodatno naglasiti važnost europske integracije.

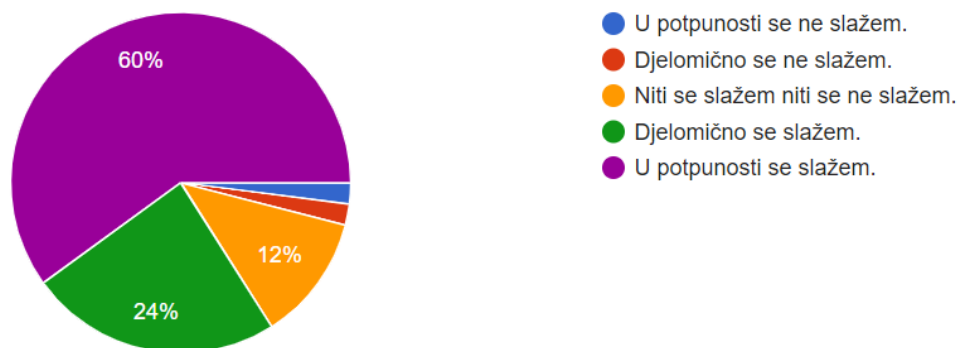
Graf 21. *Iskoristivost EU programa mobilnosti je niska zbog slabe informiranosti mladih o mogućnostima koje pružaju.*

Izvor: autorski rad.

Na temelju rezultata, čini se da postoji općenita suglasnost s tvrdnjom da je iskoristivost EU programa mobilnosti niska zbog slabe informiranosti mladih o mogućnostima koje pružaju. Većina ispitanika ili se u potpunosti slaže ili djelomično slaže s ovom tvrdnjom (68 %). Ovo ukazuje na to da većina smatra da mladi nisu dovoljno informirani o mogućnostima koje im pružaju programi mobilnosti EU-a, što može otežati njihovo sudjelovanje u tim programima.

Obrazovni sustav može značajno utjecati na razinu informiranosti studenata. Ako se europske teme i programi mobilnosti ne integriraju u kurikulare, studenti će imati ograničene mogućnosti za stjecanje znanja o tim pitanjima. Uključivanje europskih tema u nastavu može pomoći u podizanju svijesti i poticanju interesa za sudjelovanje u programima mobilnosti. U današnje doba, mediji igraju ključnu ulogu u oblikovanju stavova i informiranosti mladih. Razvijanje medijske pismenosti može pomoći mladima da kritički analiziraju informacije o EU programima. Ako mladi znaju prepoznati relevantne izvore informacija, vjerojatnije je da će biti informirani o prilikama koje im se nude.

Samo 10 % ispitanika u potpunosti se ili djelomično ne slaže s tvrdnjom. Ovaj niski postotak može se objasniti različitim čimbenicima. Ispitanici možda imaju bolji pristup informacijama, bilo putem obrazovnog sustava, osobnih mreža, ili vlastite inicijative, što im omogućuje da se bolje upoznaju s prilikama koje pružaju EU programi mobilnosti. Moguće je i da ti studenti imaju iskustvo sudjelovanja u EU programima ili su se susreli s informacijama koje su im omogućile da iskoriste te prilike.

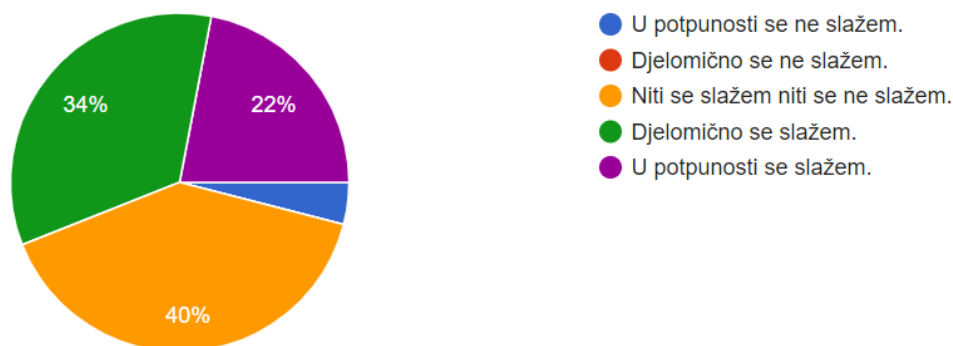

Graf 22. *Obrazovne ustanove ne čine dovoljno kako bi više motivirale mlade na sudjelovanje u europskom programu mobilnosti.*

Izvor: autorski rad.

Većina ispitanika snažno podržava tvrdnju da obrazovne ustanove ne čine dovoljno kako bi više motivirale mlade na sudjelovanje u europskom programu mobilnosti. Čak 60 % ispitanih studenata u potpunosti se slaže s tvrdnjom. Samo 4 % ispitanika u potpunosti se ili djelomično ne slaže. Studenti mogu osjećati da im obrazovne ustanove ne pružaju dovoljnu podršku u procesu prijave ili pripreme za mobilnost. To uključuje nedostatak savjetovanja, jezične podrške ili financijskih informacija, što može obeshrabriti mlade od sudjelovanja u programu.

S obzirom na to da se samo mali broj ispitanika u potpunosti ili djelomično ne slaže s ovom tvrdnjom, jasno je da postoji široko prihvaćena percepcija o potrebi za većim angažmanom obrazovnih ustanova. Ova visoka razina slaganja može biti poticaj za institucije da preispitaju svoje strategije i pristupe u poticanju mobilnosti.

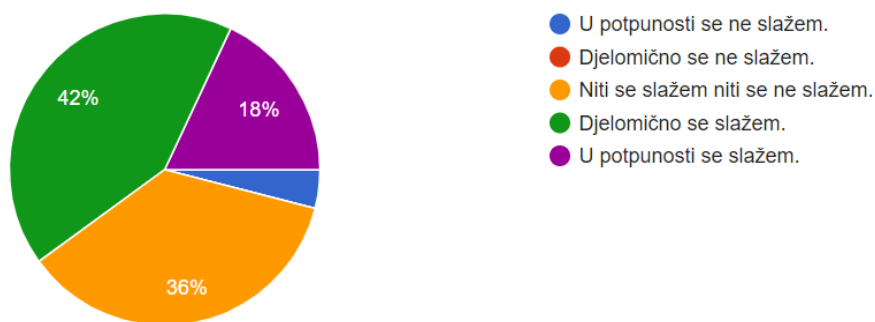

Graf 23. Dodatne informacije o obilježjima programa mogu se naći na stranicama EU-a, EK-a ili na specijaliziranim portalima kao što je Discover EU.

Izvor: autorski rad.

Većina ispitanika prepoznaje važnost mogućnosti pronalaženja dodatnih informacija o obilježjima programa mobilnosti na službenim stranicama Europske unije (EU) ili Europske komisije (EK), kao i na specijaliziranim portalima poput *DiscoverEU*. Ovo pokazuje da ispitanici vjeruju u korisnost takvih izvora informacija i da ih smatraju pouzdanim i relevantnim za dobivanje dodatnih informacija o programima mobilnosti EU-a. Također, primjećuje se i manji broj ispitanika koji su izrazili neslaganje ili neutralnost, što može ukazivati na potencijalno nedostatno poznavanje ili korištenje takvih resursa među tom manjom skupinom ispitanika.

Općenito, rezultati sugeriraju da postoji snažna potreba za povećanjem informiranosti mladih o programima mobilnosti EU-a. Korištenje pouzdanih i specijaliziranih izvora informacija može značajno poboljšati sudjelovanje mladih u ovim programima, što će im omogućiti stjecanje vrijednih iskustava i jačanje europskog identiteta. Povećanjem pristupa informacijama i resursima, mladi će imati bolje mogućnosti za angažman u europskim inicijativama.

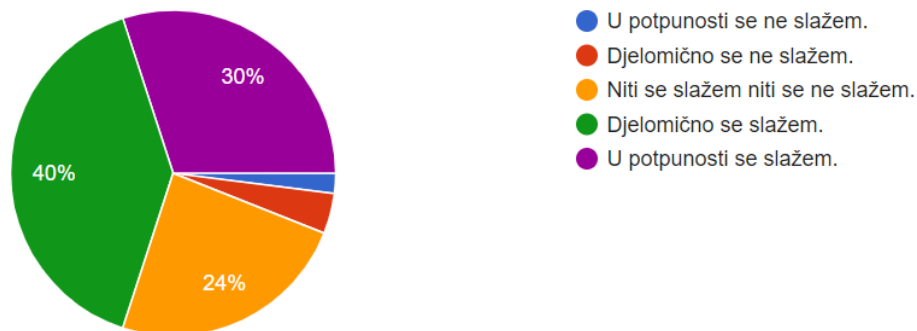
Graf 24. Članstvo u EU donijelo je brojne poslovne prilike mladima kroz program YEI (Europski program za zapošljavanje mladih).

Izvor: autorski rad.

Većina ispitanika izražava pozitivan stav prema činjenici da članstvo u Europskoj uniji (EU) donosi brojne poslovne prilike mladima kroz program YEI (Europski program za zapošljavanje mladih). Čak 78 % ispitanika u potpunosti se ili djelomično slaže s tvrdnjom. Ovi odgovori sugeriraju da ispitanici percipiraju program kao korisnu inicijativu koja pruža mogućnosti za zapošljavanje i razvoj karijere mladima u EU-u. Međutim, primjećuje se i manji broj ispitanika koji su izrazili neutralnost ili neslaganje, što može ukazivati na potrebu daljnjeg informiranja ili poboljšanja programa kako bi se bolje odgovorilo na potrebe i očekivanja mladih u pogledu zapošljavanja.

Program YEI je osmišljen kako bi se smanjila nezaposlenost mladih i pružila podrška mladima u pronalaženju posla, stjecanju vještina i ulasku na tržište rada. Pozitivna percepcija ispitanika ukazuje na to da su svjesni mogućnosti koje ovaj program nudi, kao što su obuke, prakse i radna iskustva.

Samo 4 % ispitanika u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom. Generalno, pozitivna percepcija programa YEI među ispitanicima pokazuje da oni prepoznaju napore EU-a u rješavanju problema nezaposlenosti mladih. Nastavak ulaganja u ovakve programe može doprinijeti stvaranju boljih mogućnosti za mlade i njihov uspješan ulazak na tržište rada.

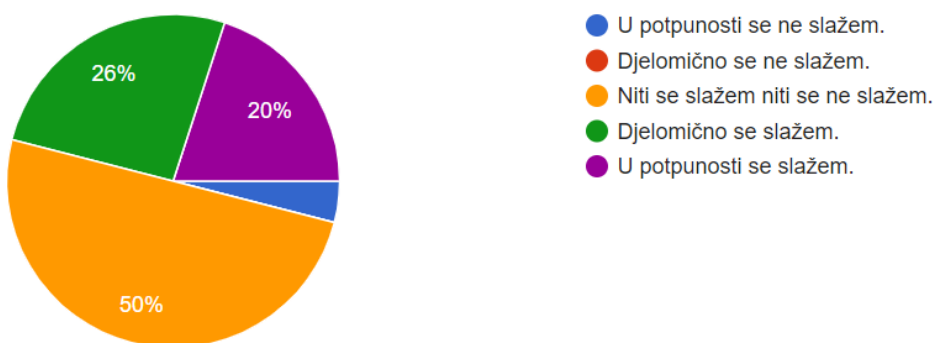
Graf 25. *Europska unija potiče sudjelovanje mladih u volonterskih aktivnostima i uključivanju u zajednicu kroz Europski korpus solidarnosti.*

Izvor: autorski rad.

Većina ispitanika izrazilo je pozitivan stav prema inicijativama Europske unije koje potiču sudjelovanje mladih u volonterskim aktivnostima i uključivanju u zajednicu kroz Europski korpus solidarnosti, njih čak 40 %. Ovi odgovori sugeriraju da ispitanici percipiraju ove programe kao korisne i važne za razvoj osobnih vještina, međukulturalnog razumijevanja, te sudjelovanja u društvenom životu. Mnogi studenti percipiraju Europski korpus solidarnosti kao platformu koja im omogućava da preuzmu aktivnu ulogu u svojim zajednicama. Sudjelovanje u volonterskim projektima ne samo da im pomaže razviti osobne vještine, već i jača njihovu sposobnost da utječu na promjene u društvu. Ova prilika za osnaživanje može biti izuzetno privlačna, osobito u vremenu kada se mladi suočavaju s brojnim izazovima.

S obzirom na to da samo 4% ispitanika izražava neslaganje s pozitivnom percepcijom ovih inicijativa, može se pretpostaviti da su studenti općenito otvoreni prema ideji volonterizma i

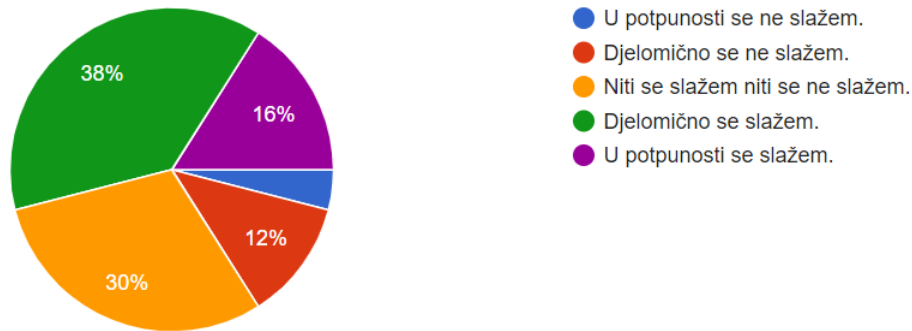
aktivnog sudjelovanja u društvu. Ova niska razina neslaganja može ukazivati na to da su mladi većinom pozitivno orijentirani prema društvenim promjenama i solidarnosti.

Graf 26. *EU potiče inovacije i umreživanje znanstvenika kroz program Horizon.*
Izvor: autorski rad.

Prema rezultatima istraživanja, čak 50 % studentskih ispitanika nema jasno definiran stav o tome potiče li program Horizon inovacije i umrežavanje znanstvenika. Studenti koji nisu sudjelovali u projektima financiranim kroz Horizon program ili koji nisu uključeni u istraživačke aktivnosti, mogu imati poteškoća u procjeni njegovog stvarnog utjecaja. Osobno iskustvo sudjelovanja u programu može značajno utjecati na percepciju njegovih učinaka.

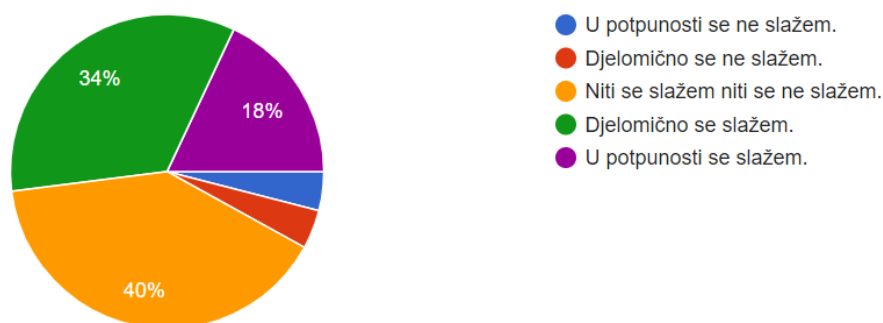
Ovisno o obrazovnom programu, studenti mogu imati različite razine izloženosti temama vezanim uz istraživanje, inovacije i europske programe. Oni koji studiraju prirodne, tehničke ili biomedicinske znanosti mogu imati više znanja o Horizontu, dok studenti društvenih i humanističkih znanosti možda nisu toliko upoznati s ovim programom. Mlađe generacije, poput studenata, često imaju kritičan stav prema institucijama i programima. Ovaj skepticizam može proizaći iz šireg društvenog konteksta, uključujući političke i ekonomske izazove s kojima se suočavaju.

Graf 27. EU jasno i transparentno komunicira o svim programima na svojim mrežnim stranicama i društvenim mrežama, čime dopire do široke publike.
Izvor: autorski rad.

Ovi rezultati pokazuju da se većina ispitanika u potpunosti ili djelomično slaže s tvrdnjom o transparentnosti komunikacije u EU (54 %), dok se manji dio djelomično ili u potpunosti ne slaže (16 %). Ova raznolikost u odgovorima ukazuje na različite razine zadovoljstva ili nezadovoljstva jasnoćom i transparentnošću komunikacijskih napora EU-a. Studenti se mogu razlikovati u svom angažmanu prema pitanjima EU-a. Oni koji su aktivno uključeni u studentske organizacije, projekte ili razmjene povezane s EU-om mogu imati pozitivnije iskustvo i višu razinu zadovoljstva komunikacijom, dok oni koji nisu uključeni mogu osjećati udaljenosti ili neinformiranosti.

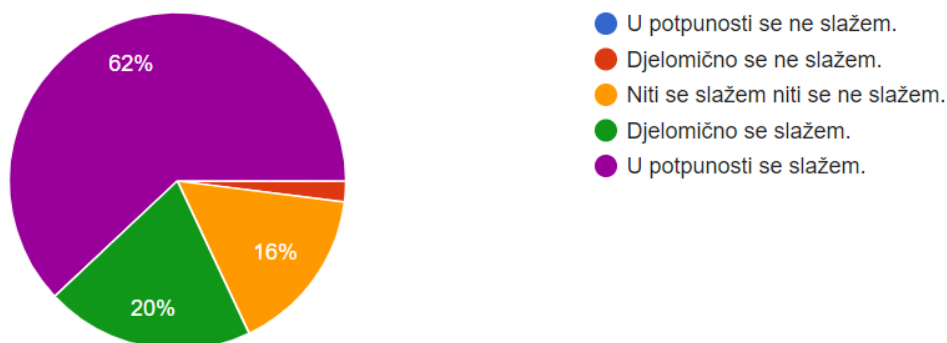
Obrazovni programi koji uključuju teme vezane uz EU, poput europskih studija, prava ili međunarodnih odnosa, mogu studentima pružiti dublje razumijevanje institucija EU-a i njihovih komunikacijskih strategija. To može rezultirati većim zadovoljstvom transparentnošću, dok studenti iz drugih disciplina možda nemaju priliku učiti o tim temama.

Graf 28. *Europski korpus solidarnosti uspješan je u promicanju solidarnosti i volontiranja diljem Europe.*

Izvor: autorski rad.

Rezultati pokazuju da je najveći broj ispitanika nesiguran oko toga slaže li se ili ne sa tvrdnjom da je Europski korpus solidarnosti uspješan u promicanju solidarnosti i volontiranja diljem Europe, njih čak 40 %. To može biti iz više razloga. Mnogi mladi možda nisu dovoljno upoznati s radom i aktivnostima Europskog korpusa solidarnosti, što otežava procjenu njegove uspješnosti. Potrebno je više informiranja i promocije programa među potencijalnim sudionicima. Europski korpus solidarnosti pokrenut je 2016. godine, što je relativno kratko vrijeme za procjenu dugoročnog utjecaja na promicanje volontiranja i solidarnosti. Potrebno je više vremena da se vide konkretni rezultati i učinci programa. Dok primjerice Erasmus Plus program postoji od 1987. godine, te je dostupno puno više informacija i veći broj ljudi, a više od 15 milijuna koji su sudjelovali u programu kroz godine.

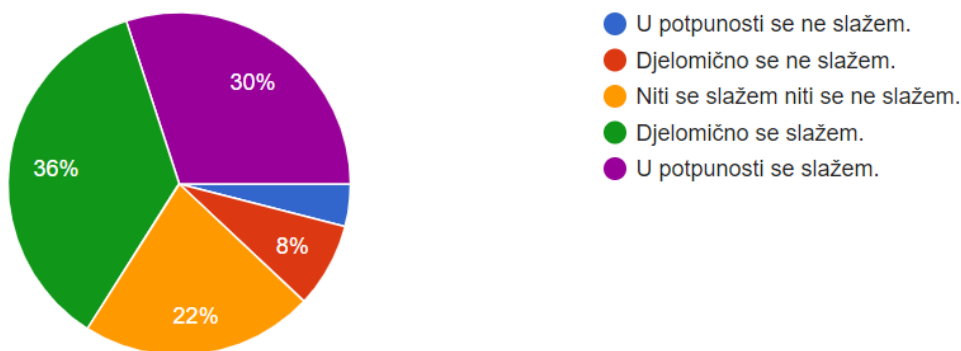
Graf 29. *Program Erasmus Plus koristan je u poticanju međunarodne mobilnosti i suradnje u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta.*

Izvor: autorski rad.

Rezultati ukazuju na veliku suglasnost među ispitanicima u pogledu korisnosti programa Erasmus Plus u promicanju međunarodne mobilnosti i suradnje u područjima obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta. Čak 62 % ispitanika slaže se u potpunosti s izjavom. Ovaj snažan konsenzus sugerira široko rasprostranjeno priznanje pozitivnog utjecaja i učinkovitosti programa u olakšavanju prekogranične razmjene i suradnje među pojedincima, institucijama i organizacijama unutar Europe i izvan nje.

Naglašava vrijednost koju studenti pridaju inicijativama kao što je Erasmus Plus, ističući ulogu programa u poticanju kulturne razmjene, razvoja vještina i međusobnog razumijevanja među sudionicima iz različitih sredina. Visoka razina slaganja odražava opći konsenzus o važnosti i važnosti programa u rješavanju promjenjivih potreba i izazova današnjeg međusobno povezanog svijeta, posebno u kontekstu obrazovanja, osnaživanja mladih i društvenog razvoja.

Samo 2 % ispitanika u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom. Ovaj podatak dodatno ističe koliko je program Erasmus Plus cijenjen među studentima, te koliko je važan za njihovo obrazovno i osobno iskustvo.

Graf 30. *Mladi Europljani često se smatraju ključnim pokretačima promjena u društvu i važnim sudionicima u oblikovanju budućnosti Europe.*

Izvor: autorski rad.

Rezultati pokazuju mješovit, ali općenito pozitivan odgovor na izjavu da se mladi Europljani često smatraju ključnim pokretačima promjena u društvu i važnim sudionicima u oblikovanju budućnosti Europe. Znatian dio ispitanika, 66 %, u potpunosti se ili djelomično slaže s tom izjavom, što ukazuje na snažno priznanje uloge mladih u društvenom napretku i budućem razvoju.

Prepoznavanje mladih kao ključnih pokretača promjena naglašava važnost njihovog osnaživanja potrebnim alatima, resursima i prilikama za aktivno sudjelovanje u društvenim i političkim procesima. To može dovesti do inovativnih rješenja i svježih pogleda na suvremena pitanja.

S druge strane, 12 % ispitanika koji se djelomično ili u potpunosti ne slažu s tvrdnjom da su mladi ključni pokretači promjena u društvu, mogli bi odražavati dublju zabrinutost i skepticizam prema stvarnoj moći i utjecaju mladih u procesima donošenja odluka. Ovaj skepticizam može proizaći iz nekoliko faktora.

Prvo, moguće je da ti ispitanici smatraju da unatoč retoričkom naglašavanju važnosti mladih, stvarna uključenost mladih u političke i društvene procese ostaje ograničena. Mladi se često suočavaju s formalnim i neformalnim barijerama koje im otežavaju pristup centrima moći i odlučivanja, poput nedostatka iskustva, mreža ili institucionalne podrške. Zbog toga, neki mladi možda osjećaju da se njihovi glasovi ne uzimaju ozbiljno ili da su marginalizirani u političkim procesima. Drugi razlog za neslaganje može biti percepcija da postojeći sustavi i institucije ne pružaju dovoljno prilika mladima za aktivno sudjelovanje. Neslaganje može odražavati i širi društveni pesimizam ili osjećaj bespomoćnosti u suočavanju s velikim globalnim izazovima kao što su klimatske promjene, ekonomske krize, ili političke nestabilnosti. U ovakvom kontekstu, neki mladi mogu sumnjati u svoju sposobnost da značajno utječu na te složene probleme, što može rezultirati apatijom ili povlačenjem iz aktivnog društvenog života.

7. Zaključak

Na temelju provedenog istraživanja i rezultata ankete, može se zaključiti da članstvo Hrvatske u Europskoj uniji donosi brojne koristi, ali i izazove, što se reflektira u stavovima ispitanika o različitim aspektima integracije.

Većina studenata prepoznaje članstvo u EU kao pozitivan korak koji je doprinio političkoj stabilnosti, sigurnosti i ekonomskom napretku. Oko 54 % ispitanika smatra da je članstvo osiguralo političku stabilnost, dok 70 % vjeruje u njegov doprinos ekonomskom razvoju. Ova percepcija može biti rezultat povijesnog konteksta u kojem su europske integracije smanjile političke napetosti i potaknule gospodarski rast kroz pristup EU fondovima i trgovinskoj otvorenosti. Međutim, izražena neutralnost među studentima, s 32 % onih koji nemaju jasno mišljenje o utjecaju članstva, sugerira potrebu za dodatnim istraživanjima i informacijama.

Istraživanje također ukazuje na to da studenti smatraju informacije o europskim programima mobilnosti, poput Erasmus+, nedovoljno dostupnima. Čak 68 % ispitanika vjeruje da je iskoristivost ovih programa niska zbog slabe informiranosti, a 60 % smatra da obrazovne institucije ne čine dovoljno kako bi motivirale mlade na sudjelovanje. Ovi nalazi naglašavaju potrebu za poboljšanjem informiranja i promocije europskih programa unutar obrazovnog sustava, kako bi se povećala angažiranost studenata i njihova svijest o važnosti ovih prilika.

Osim toga, rezultati ankete pokazuju zabrinutost studenata oko načina na koji se europske teme predstavljaju u hrvatskim medijima. Čak 66 % ispitanika smatra da su europske teme podzastupljene u odnosu na nacionalna pitanja, a 48 % izražava zabrinutost da se te teme često predstavljaju senzacionalistički. Ova situacija ukazuje na potrebu za uravnoteženijim i objektivnijim medijskim pristupom europskim pitanjima, što bi moglo pomoći studentima da bolje razumiju kompleksnost europskih tema i formiraju informirane stavove prema EU.

Visoka razina slaganja s tvrdnjom da je iskoristivost EU programa mobilnosti niska zbog slabe informiranosti ukazuje na potrebu za integracijom europskih tema u obrazovne kurikule. Uključivanje ovih tema može značajno povećati razinu znanja i interesa među studentima, čime se potiče njihovo aktivno sudjelovanje u europskim inicijativama.

Osim toga, rezultati pokazuju da ispitanici smatraju da je informiranje o europskim pitanjima ključno za jačanje europskog identiteta, ali i da se potrebne informacije često ne nalaze na lako dostupnim mjestima. To naglašava važnost razvoja medijske pismenosti i korištenja pouzdanih izvora informacija, kao što su službene stranice EU-a i specijalizirani portali.

U konačnici, rezultati istraživanja sugeriraju da bi poboljšanje komunikacije i informiranosti o europskim politikama moglo dodatno potaknuti angažman građana i jačanje povjerenja u institucije EU. Ovi zaključci naglašavaju važnost transparentnosti, informiranja i bolje medijske pokrivenosti europskih tema među građanima Hrvatske kako bi se ojačala podrška europskoj integraciji i aktivna participacija u europskom projektu.

Literatura i izvori

Znanstveni članci

1. Börzel, Tanja A. I Risse, Thomas (2007) 'From Europeanisation to Diffusion: Introduction', *West European Politics*, 30(1), pp. 1-19.
2. Kovačević, M. 2020. *Uloga Europskog portala za mlade u informiranju i angažmanu mladih. Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, (1-2), str. 45-52.
3. Sigalas, E. (2010) Cross-border Mobility and European Identity: The Effectiveness of Intergroup Contact During the Erasmus Year Abroad', *European Union Politics*, 11(2), pp. 241-265.
4. Teichler, U. (2014) 'Temporary Study Abroad: The Life of ERASMUS Students', in Streitwieser, B. (ed.) *Internationalisation of Higher Education and Global Mobility*, pp. 207-224.
5. Deželan, T., Moxon, D. (2021) 'Influencing and Understanding Political Participation Patterns of Young People: The European Perspective', *European Journal of Political Research*, pp 20-30.
6. Beine, M., Noël, R., Ragot, L. (2014). Determinants of the International Mobility of Students. *Economics of Education Review*, 41, 40-54.
7. Brčić, Ž. (2013). EUROPSKA UNIJA U BROJKAMA, *Matka: Časopis za mlade matematičare*, 21(84), 1-15.
8. Lojić, S. (2018). Europska unija - od ideje do osnivanja, *Pleter: Časopis udruge studenata povijesti*, 2(2), 45-58.
9. Rudolf, D., Vrdoljak, I. (2005). Europska Unija i Republika Hrvatska. *Adrias: Zbornik radova Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu*, 12, 45-58.
10. Vlahinić-Dizdarević N.: Effects of Accession and small Countries: Croatian Adjustment to EU, *Economic System of European Union and Adjustment of the Republic of Croatia*, University of Rijeka, Rijeka, 1997., str. 176.
11. Obadić, Ivan, i Miran Marelja. "Europska zajednica za ugljen i čelik kao prvi i presudni korak ka europskim integracijama: Pravnopovijesni aspekti nastanka zajednice." *Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin* 1 (2022): 1-20,375-395.

12. Plewa, C., Korff, N., Johnson, C., Macpherson, G., Baaken, T. i Rampersad, G.C. 2013. *The evolution of university–industry linkages—A framework. Research Policy*, 42(1), str. 180-190
13. Bagić, D., Šalinović, A. (2006). *Percepcija Europske unije u hrvatskoj javnosti. Anali Hrvatskog politološkog društva*, 3(1), 155-180.
14. Šebalj, D. (2016). Percepcija Europske unije među mladima. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues*, 29(2), 478-499.
15. Babić, M. (2017). Uloga mladih u razvoju društva. *Edukacijska istraživanja*, 7(1), 25-40. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/clanak/243475> (pristupano 23. kolovoza 2024.)
16. Pavlović, I. (2015). Mladi i Europska unija: percepcije i sudjelovanje. *Revija za sociologiju*, 45(2), 123-138. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/clanak/156723> (pristupano 23. kolovoza 2024.)
17. Vuković, M. (2019). Obrazovanje i percepcija Europske unije. *Časopis za suvremenu povijest*, 51(1), 45-67. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/clanak/251946> (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)
18. Vlahović, T. (2020). Socijalna uključenost mladih i njihova percepcija EU-a. *Sociologija i prostor*, 58(1), 23-39. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/clanak/276372>
19. Hrvatska javnost. (2016). Percepcija Europske unije u hrvatskoj javnosti. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/file/60167>, 351-359 (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)

Knjige

1. Ilišin, Vlasta (2005) *Mladi Hrvatske i europska integracija*, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Biblioteka znanost i društvo
2. Jović, D. (2012) *Put u Europu: Hrvatska i Europska unija*, Zagreb: Naklada Ljevak.
3. Warlouzet, L. (2023) *Reinventing Europe: The History of the European Union, 1945 to the Present*, Oxford University Press, Oxford
4. Fontaine P. (2010) *Europa u 12 lekcija*, Europska komisija, Opća uprava za komunikaciju, Bruxelles

Internetski izvori

1. Garancija za mlade: <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/youth-guarantee.html> (Pristupljeno: 20. 5. 2024.)
2. Europski portal e-pravosuđa - Poslovni registri u zemljama EU-a: https://e-justice.europa.eu/106/HR/business_registers_in_eu_countries?member=1 (Pristupljeno: 30. 5. 2024.)
3. Europski portal za mlade | European Youth Portal: https://youth.europa.eu/home_hr (Pristupljeno: 30. 5. 2024.)
4. 100 pitanja o europskim integracijama: https://mvep.gov.hr/UserDocsImages/files/file/publikacije/100_pitanja.pdf (Pristupljeno: 30. 5. 2024.)
5. Europsko vijeće i Vijeće Europske unije: <https://www.consilium.europa.eu/hr/european-council-and-council-of-the-eu/> (Pristupljeno: 31. 5. 2024.)
6. Europska Unija i Zapadni Balkan Između želja i realnosti: <https://hrcak.srce.hr/file/181701> (Pristupljeno: 28. 5. 2024.)
7. EU-Erasmus Plus: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/> (Pristupljeno: 20. 6. 2024.)
8. Erasmus Funding: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/about-erasmus/history-funding-and-future> (Pristupljeno: 20. 6. 2024.)
9. EU fondovi - <https://eufondovi.gov.hr/eu-fondovi/buducnost-kohezijske-politike-nakon-2027/> (Pristupljeno: 25. 7. 2024.)

10. Strukturni fondovi - <https://strukturnifondovi.hr/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027/> (Pristupljeno: 25. 7. 2024.)
11. Europska Komisija - https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/news/2022/08/24-08-2022-eu-cohesion-policy-eur9-billion-for-croatia-s-economic-social-and-territorial-cohesion-green-and-digital-transition-in-2021-2027 (Pristupljeno: 26. 7. 2024.)
12. European Commission. (2024). Erasmus+ Programme Guide: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-programme-guide-2024-version-1> (Pristupljeno: 26. 7. 2024.)
13. Europska komisija. 2023. Proširenje EU: Dostupno na: <https://ec.europa.eu/neki-url-ovdje> (Pristupljeno: 20. kolovoza 2024.)
14. Europska komisija. 2023. Proširenje EU: Proces pristupanja. [online] Dostupno na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/glossary/accession-negotiations_en (Pristupljeno 21. kolovoza 2024.)
15. Ministarstvo pravosuđa. 2023. Osnove sustava Europske unije. [online] Dostupno na: <https://mpudt.gov.hr/osnove-sustava-europske-unije-23355/23355?big=1> (Pristupljeno 21. kolovoza 2024.)
16. Vijeće Europske unije. 2023. Politika proširenja EU-a. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/enlargement/> (Pristupljeno 21. kolovoza 2024.)
17. Europska komisija. 2023. Europska komisija – zadaće. Dostupno na: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-commission_hr [Pristupljeno: 20. kolovoza 2024.].
18. Hrvatska enciklopedija. 2023. Europska unija. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/europska-unija> (Pristupljeno: 21. kolovoza 2024.)
19. Institut za razvoj i međunarodne odnose. 2023. Osnovne informacije o Europskoj uniji. Dostupno na: <https://irmo.hr/osnovne-informacije-o-europskoj-uniji/> (Pristupljeno: 21. kolovoza 2024.)
20. Ministarstvo pravosuđa. 2023. Osnove sustava Europske unije. Dostupno na: <https://mpudt.gov.hr/osnove-sustava-europske-unije-23355/23355?big=1> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.).

21. Abeceda prava Europske unije. 2023. Institucije i tijela Europske unije. Dostupno na: <https://op.europa.eu/webpub/com/abc-of-eu-law/hr/> [Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.]
22. Sud Europske unije. 2023. Prikaz - Sud Europske unije - CURIA. Dostupno na: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/hr/ (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
23. Ljudska prava. 2023. O instituciji Suda Europske unije. Dostupno na: <https://www.ljudskaprava.hr/hr teme/institucije-za-zastitu-ljudskih-prava/sud-europske-unije/o-instituciji-suda-europske-unije> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
24. Vlada Republike Hrvatske. 2020. Hrvatska pozdravlja napredak kandidatkinja za EU i podržava daljnje reforme. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/vijesti/mvpep-hrvatska-pozdravlja-napredak-kandidatkinja-za-eu-i-podrzava-daljnje-reforme/30540> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
25. InterMedia Projekt. 2023. Europsko vijeće. Dostupno na: <https://intermediaprojekt.hr/institucije-europske-unije/europsko-vijece/> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
26. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske. 2020. Hrvatska i Europska unija: Povijest i razvoj. Dostupno na: <https://mvpep.gov.hr/> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
27. EBRD. 2023. Croatia: reforms to meet the terms of the EU acquis. Dostupno na: <https://www.ebrd.com/downloads/research/law/lit113h.pdf> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
28. AMPEU. 2023. Europske snage solidarnosti. Dostupno na: <https://www.mobilnost.hr/hr/sadrzaj/programi/europske-snage-solidarnosti/> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
29. Europska komisija. 2023. Europske snage solidarnosti - O programu. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/youth/solidarity-corps> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
30. MVEP. 2023. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Dostupno na: <https://mvpep.gov.hr/informacije-za-gradjane-244593/pristup-informacijama/hrvatska-i-europska-unija/sporazum-o-stabilizaciji-i-pridruzivanju/271455> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)

31. Europska komisija. 2021. DiscoverEU: Evaluacija utjecaja. Dostupno na: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/discovereu-impact-evaluation_en (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
32. AMPEU. 2023. Europski portal za mlade. Dostupno na: <https://www.mobilnost.hr/hr/sadrzaj/programi/erasmus/erasmus-mladi/europski-portal-za-mlade-361/> (Pristupljeno: 22. kolovoza 2024.)
33. EU fondovi Hrvatska. (2021). Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. Preuzeto s <https://eufondovi.gov.hr/eu-fondovi/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027/> (Pristupljeno: 23. Kolovoza 2024.)
34. Europska komisija. (2020). Kohezijska politika 2014-2020. Preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/available-budget/ (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)
35. Hrvatska narodna banka. (2021). Godišnje izvješće. Preuzeto s <https://www.hnb.hr/documents/20182/3896830/e-godisnje-izvjesce-2021.pdf> (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)
36. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. (2022). EU fondovi 2021.-2027. Preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/eu-fondovi-2021-2027/4851> (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)
37. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. (2018). Pet godina članstva Hrvatske u Europskoj uniji. Preuzeto s <https://mvep.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/181022-pet-godina-clanstva-hrvatske-u-europskoj-uniji.pdf> (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)
38. Vlada Republike Hrvatske. (2013). Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Preuzeto s <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Europski%20semestar%202017/Ugovor%20o%20pristupanju%20Republike%20Hrvatske%20Europskoj%20uniji.pdf> (Pristupljeno: 23. kolovoza 2024.)
39. Izvor: MPUDT. (2024). Osnove sustava Europske unije. Preuzeto s <https://mpudt.gov.hr/istaknute-teme/drzavni-strucni-ispit-22550/primjeri-pitanja-i-odgovora-za-provjeru-znanja/primjeri-pitanja-i-odgovora-za-srednju-strucnu-spremu/osnove-sustava-europske-unije/23044> (Pristupljeno: 28.8.2024.)

Popis grafova

Graf 1. <i>Ulazak Hrvatske u Europsku uniju osigurao je političku stabilnost i sigurnost</i>	25
Graf 2. <i>Ulaskom u Europsku uniju ostvaren je ekonomski napredak Hrvatske</i>	26
Graf 3. <i>Uvođenjem eura Hrvatska je osigurala monetarnu stabilnost i zaštitu u slučaju novih financijskih kriza</i>	26
Graf 4. <i>Pridruživanjem europskom tržištu rada otvorene su prilike za pronalazak posla i izvan granica Hrvatske</i>	27
Graf 5. <i>Mogućnost korištenja EU fondova doprinijela je realizaciji brojnih projekata i razvoju lokalnih sredina</i>	28
Graf 6. <i>Biranjem hrvatskih predstavnika u Europski parlament osigurana je mogućnost izravnog sudjelovanja u donošenju odluka na europskoj razini</i>	29
Graf 7. <i>Ulaskom u Schengenski prostor i otvaranjem granica osiguran je brži protok ljudi i usluga</i>	30
Graf 8. <i>Usvajanjem raznih uredbi i direktiva osiguran je uređeniji i transparentniji način poslovanja</i>	31
Graf 9. <i>Pridruživanje europskom tržištu osiguralo je veću zaštitu potrošača i njihovih prava</i>	32
Graf 10. <i>Imenovanjem hrvatskih članova u predsjedništvo Europske komisije Hrvatska je dobila potvrdu važne europske zemlje članice u Uniji</i>	33
Graf 11. <i>Praćenje europskih tema u hrvatskim medijima je podzastupljeno u odnosu na nacionalna pitanja</i>	34
Graf 12. <i>Način prezentiranja europskih tema u hrvatskim medijima odvija se senzacionalistički u kontekstu</i>	35

Graf 13. U medijskim objavama vezanim za Europsku uniju dominiraju agencijske vijesti, a manje istraživački rad novinara	36
Graf 14. Komunikacija europskih institucija, uključujući njihova predstavništva u Hrvatskoj, je formalna i protokolarna (bez širega konteksta)	36
Graf 15. Građani Hrvatske o europskim temama mogu više saznati na specijaliziranim portalima ili rubrikama posvećenima EU-u	37
Graf 16. Proces donošenja odluka u Europskoj uniji je transparentan i javno komuniciran	38
Graf 17. Novinari koji prate europske teme specijalizirani su za praćenje navedene tematike	39
Graf 18. Informiranje o Europskoj uniji odvija se na jasan i detaljan način koji doprinosi dubljem razumijevanju teme i edukaciji građana o Europskoj uniji	39
Graf 19. Okviri vijesti uglavnom se fokusiraju na regulativne, europske sastanke, vodeće osobe i ulogu EU-a u međunarodnom okruženju	41
Graf 20. Informiranje o europskim temama doprinosi osjećaju europskog identiteta kod građana Hrvatske	42
Graf 21. Iskoristivost EU programa mobilnosti je niska zbog slabe informiranosti mladih o mogućnostima koje pružaju	43
Graf 22. Obrazovne ustanove ne čine dovoljno kako bi više motivirale mlade na sudjelovanje u europskom programu mobilnosti	44
Graf 23. Dodatne informacije o obilježjima programa mogu se naći na stranicama EU-a, EK-a ili na specijaliziranim portalima kao što je Discover EU	45
Graf 24. Članstvo u EU donijelo je brojne poslovne prilike mladima kroz program YEI (Europski program za zapošljavanje mladih)	46

Graf 25. <i>Europska unija potiče sudjelovanje mladih u volonterskim aktivnostima i uključivanju u zajednicu kroz Europski korpus solidarnosti</i>	47
Graf 26. <i>EU potiče inovacije i umreživanje znanstvenika kroz program Horizon</i>	48
Graf 27. <i>EU jasno i transparentno komunicira o svim programima na svojim mrežnim stranicama i društvenim mrežama, čime dopire do široke publike</i>	49
Graf 28. <i>Europski korpus solidarnosti uspješan je u promicanju solidarnosti i volontiranja diljem Europe</i>	50
Graf 29. <i>Program Erasmus Plus koristan je u poticanju međunarodne mobilnosti i suradnje u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta</i>	50
Graf 30. <i>Mladi Europljani često se smatraju ključnim pokretačima promjena u društvu i važnim sudionicima u oblikovanju budućnosti Europe</i>	51

Prilozi

Anketni upitnik

Poštovani,

pozivamo Vas na ispunjavanje ankete za koju je potrebno izdvojiti 10-ak minuta Vašeg vremena. Cilj upitnika je istražiti stavove studenata Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu o prvom desetljeću članstva Hrvatske u Europskoj uniji.

Anketni upitnik kreiran je u formi Likertove ljestvice i tematski je podijeljen u tri cjeline: članstvo u EU, informiranost o EU, programi za mlade o EU. U svakom tematskom bloku nalazi se set tvrdnji s kojima je potrebno izraziti (ne)slaganje odabirom ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 označava najmanji stupanj slaganja, a ocjena 5 najveći stupanj slaganja.

Anketa je anonimna, a podaci koji će se prikupiti isključivo će se koristiti u svrhu diplomskog rada.

Hvala Vam unaprijed na sudjelovanju!

ČLANSTVO U EU

Redni broj	Tvrdnja	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
1.	Ulazak Hrvatske u Europsku uniju osigurao je političku stabilnost i sigurnost.	1	2	3	4	5
2.	Ulaskom u Europsku uniju ostvaren je ekonomski napredak Hrvatske.	1	2	3	4	5

3.	<i>Uvođenjem eura Hrvatska je osigurala monetarnu stabilnost i zaštitu u slučaju novih financijskih kriza.</i>	1	2	3	4	5
4.	<i>Pridruživanjem europskom tržištu rada otvorene su prilike za pronalazak posla i izvan granica Hrvatske.</i>	1	2	3	4	5
5.	<i>Mogućnost korištenja EU fondova doprinijela je realizaciji brojnih projekata i razvoju lokalnih sredina.</i>	1	2	3	4	5
6.	<i>Biranjem hrvatskih predstavnika u Europski parlament osigurana je mogućnost izravnog sudjelovanja u donošenju odluka na europskoj razini.</i>	1	2	3	4	5
7.	<i>Ulaskom u Schengenski prostor i otvaranjem granica osiguran je brži protok ljudi i usluga.</i>	1	2	3	4	5
8.	<i>Usvajanjem raznih uredbi i direktiva osiguran je uređeniji i transparentniji način poslovanja.</i>	1	2	3	4	5
9.	<i>Pridruživanje europskom tržištu osiguralo je veću</i>	1	2	3	4	5

	<i>zaštitu potrošača i njihovih prava.</i>					
10.	<i>Imenovanjem hrvatskih članova u predsjedništvo Europske komisije Hrvatska je dobila potvrdu važne europske zemlje članice u Uniji.</i>	1	2	3	4	5

INFORMIRANOST O EU

Redni broj	Tvrdnja	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
1.	<i>Praćenje europskih tema u hrvatskim medijima je podzastupljeno u odnosu na nacionalna pitanja.</i>	1	2	3	4	5
2.	<i>Način prezentiranja europskih tema u hrvatskim medijima odvija se senzacionalistički u kontekstu skandala i sukoba.</i>	1	2	3	4	5
3.	<i>U medijskim objavama vezanim za Europsku uniju dominiraju agencijske vijesti, a manje istraživački rad novinara.</i>	1	2	3	4	5
4.	<i>Komunikacija europskih institucija, uključujući njihova predstavništva u</i>	1	2	3	4	5

	<i>Hrvatskoj je formalna i protokolarna (bez širega konteksta).</i>					
5.	<i>Građani Hrvatske o europskim temama mogu više saznati na specijaliziranim portalima ili rubrikama posvećenima EU-u.</i>	1	2	3	4	5
6.	<i>Proces donošenja odluka u Europskoj uniji je transparentan i javno komuniciran.</i>	1	2	3	4	5
7.	<i>Novinari koji prate europske teme specijalizirani su za praćenje navedene tematike.</i>	1	2	3	4	5
8.	<i>Informiranje o Europskoj uniji odvija se na jasan i detaljan način koji doprinosi dubljem razumijevanju teme i edukaciji građana o Europskoj uniji.</i>	1	2	3	4	5
9.	<i>Okviri vijesti uglavnom se fokusiraju na regulativne, europske sastanke, vodeće osobe i ulogu EU-a u međunarodnom okruženju.</i>	1	2	3	4	5
10.	<i>Informiranje o europskim temama doprinosi osjećaju</i>	1	2	3	4	5

	<i>europskog identiteta kod građana Hrvatske.</i>					
--	---	--	--	--	--	--

POZNAVANJE PROGRAMA ZA MLADE

1.	<i>Iskoristivost EU programa mobilnosti je niska zbog slabe informiranosti mladih o mogućnostima koje pružaju.</i>	1	2	3	4	5
2.	<i>Obrazovne ustanove ne čine dovoljno kako bi više motivirale mlade na sudjelovanje u europskom programu mobilnosti.</i>	1	2	3	4	5
3.	<i>Dodatne informacije o obilježjima programa mogu se naći na stranicama EU-a, EK-a ili na specijaliziranim portalima kao što je Discover EU.</i>	1	2	3	4	5
4.	<i>Članstvo u EU donijelo je brojne poslovne prilike mladima kroz program YEI (Europski program za zapošljavanje mladih).</i>	1	2	3	4	5
5.	<i>Europska unija potiče sudjelovanje mladih u volonterskih aktivnostima i uključivanju u zajednicu kroz Europski korpus solidarnosti.</i>	1	2	3	4	5
6.	<i>EU potiče inovacije i umrežavanje znanstvenika kroz program Horizon.</i>	1	2	3	4	5
7.	<i>EU jasno i transparentno komunicira o svim programima na svojim mrežnim stranicama i društvenim mrežama,</i>	1	2	3	4	5

	<i>čime dopire do široke publike.</i>					
8.	<i>Europski korpus solidarnosti uspješan je u promicanju solidarnosti i volontiranja diljem Europe.</i>	1	2	3	4	5
9.	<i>Program Erasmus Plus koristan je u poticanju međunarodne mobilnosti i suradnje u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta.</i>	1	2	3	4	5
10.	<i>Mladi Europljani često se smatraju ključnim pokretačima promjena u društvu i važnim sudionicima u oblikovanju budućnosti Europe.</i>	1	2	3	4	5